ANT

KIBRIS ÜSTÜNE PAZARLIĞIN İÇYÜZÜ

Haftalık Dergi • 12 Eylül 1967 • Sayı: 37 • 125 Kuruş

US

TÜRKİYE'DEKİ AMERİKAN ÜSLERİNİ AÇIKLIYORUZ !

HAFTANIN NOTLARI

4 eylül

Doğu mitingi

■ Doğu'nun çeşitli illerinden gelen temsilcilerin katıldığı "Doğu ve Güneydoğu Mitingi" Diyarbakır'da 20 Bin kişinin iştirakiyle yapıldı. Bazı ırkçı ve turancı unsurların doğudaki etnik gruplar aleyhindeki yayımlarını ve doğu bölgesinin beş yıllık planda ihmal edilmesini protesto etmek üzere yapılan mitingte TİP Diyarbakır Milletvekili Dr. Tarık Ziya Ekinci "Bugün yurdumuzun doğu ve batı bölgeleri arasında her yönden derin bir uçurum vardır. Asırlardan beri ihmal edilmiş doğunun kalkınması maalesef bugün politikacılar arasında polemik konusu yapılmak istenmektedir" dedi. Sağcı gazetelerin ısrarlı tahrikleri üzerine mitingte konuşan hatiplerden Edip Karahan, Avukat Cahit Ülgen, Hasan Akkuzu, Bahri Koçkaya ve Saip Elçi hakkında tutuklama kararı verildi.

Ürdün kralı ve hilafetçiler

Arap Zirve Konferansı toplantısından sonra Türkiye'ye gelen Ürdün Kralı Hüseyin ile Demirel Hükümeti arasında geçen hafta Türk - Arap ilişkilerini artırma yolunda bir takım temaslar yapıldı. Ancak, karşılıklı dostluk nutuklarına rağmen, batı taraftarı bir kral ile yapılan bu temasların Türklerle Araplar arasında büyük bir yakınlaşma sağlaması mümkün değildir. Kaldı ki, tam Türkiye - Ürdün görüşmelerinin devam ettiği bir sırada Kıbrıs'ta "Üslü Enosis" için ikili bir görüşmenin tezgâhlanması, Arap âleminde tepkiyle karşılandı. Ortadoğu'yu batı üslerinden temizlemek için mücadele eden Araplar için, Amerika'nın empoze ettiği "üslü Enosis" kabule şayan bir çözüm yolu değildir. Öte yandan, Türkiye'de hilafet kurmak isteyen Hizb-üt Tahrir'cilerin tam Ürdün Kralı'nın ziyareti sırasında ele geçirilmesi de hükümeti telaşa düşürdü. Çünkü, hilafet kurulmasını isteyen Hizb-üt Tahrir'cilerin merkezi Ürdün'de bulunmaktadır. Bu yüzden teşkilâtın elebaşısı Ercüment Özkan ile yardımcısının yakalanışı, Kral Hüseyin Türkiye'de iken halkoyundan gizlenmek istendi. Ancak bir Ankara gazetesinin yayını üzerine polis durumu basına açıklamak zorunda kaldı. İktidarın irticaa tâvizi yüzünden tehlikeli bir hal alan hilafetçi hareketi, iktidar organları şimdi "sosyalistlerin komplosu" olarak damgalamağa çalışmaktadırlar.

5 eylül

Düzmece seçim

■ Güney Vietnam'daki kanlı terör rejimini kamufle etmek üzere *Amerika'nın düzenlettiği* sözde seçimleri Amerikan kuklası olarak tanınan iki general kazandı. Her türlü baskının ve hilenin uygulandığı seçimler sonunda General Nguyen Van Tiyö Devlet Başkanı, General Kao Ky ise başkan yardımcısı oldular. Vietkong hakimiyeti altındaki bölgelerin katılmadığı hileli seçimlerde iştirak nisbeti çok düşük olduğu halde, son anda yapılan tahrifat ile nisbetin yüzde 83'ü bulduğu ilân edildi. Bilindiği gibi, Tiyö ve Ky, seçimlerden önce kendilerinin aday olmalarını sağlamak için parlamentoyu sarmış ve milletvekillerine silâhlı baskı yapmış bulunuyorlardı. Seçimleri protesto etmek üzere Vietkong'un yaptığı müdahaleler neticesinde çeşitli yerlerde çatışmalar oldu, 65 kişi öldü ve 308 kişi yaralandı.

Sıra pamukta

■ Türk zeytinyağlarının karışık olduğu gerekçesiyle İtalya tarafından geri çevrilmesinden sonra bu defa da bir Batı Alman firması, memleketimizden ithal edilen pamuk balyalarının içinden iplik ve kumaş parçaları çıktığı gerekçesiyle bundan böyle Türkiye'den pamuk ithal etmeyeceğini açıkladı. Zeytinyağı skandalının suçluları henüz ele geçirilmemişken bu pamuk skandalının patlak vermesi "özel sektörle kalkınma" efsanesine yeni bir darbe oldu. Türkiye'nin dünya pamuk piyasasından ekarte edilmesi için üreticilerimize pamuk yerine Sonora-64 buğdayını empoze ettiği bilinen Amerika'nın bu işte de parmağı olup olmadığı ayrıca merak konusudur.

Toplumcu örgüt

■ Ankara, İstanbul ve İzmir'de büyük gelişme kaydeden fikir kulüpleri hareketi Anadolu'da da benimsenmeğe başladı. Manisa'da toplumcu işçiler ve gençler birleşerek "Toplumcu Fikir Örgütü" nü kurdular. TFÖ'nün yayınladığı ilk bildiride halk, temizlik işçilerinin grevini desteklemeğe çağırıldı.

Soyguncu tekkesi

■ Bir süre önce istifa eden AP İl Gençlik Kolu Başkanı Ergin Toyer bir açıklama yaparak AP üst kademelerinin ve İstanbul yöneticilerinin soygunculuğa yardım ettiklerini ve AP'nin bir "soyguncular tekkesi" haline geldiğini söyledi.

6 eylül

Demirel suçludur!

■ Zonguldak'ta Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürü Behzat Firuz tarafından Demirel'e çok gizli kaydıyla gönderilen ve sureti Maden İşçileri Sendikası Başkanı Mehmet Alpdündar tarafından açıklanan uyarma mektubu toplumcu çevrelerde geniş tepki yarattı. Behzat Firuz'un böyle bir mektup bulunmadığını iddia etmesi üzerine Milliyet Gazetesi mektubun fotokopisini yayınladı. Öte yandan TİP Lideri Aybar, kömür havzasında TİP'in yayılmasını önlemek için tedbir alınmasını isteyen bu mektubun açıklanması üzerine bir demeç vererek "Raporu kaleme alan zat ve bu zat hakkında hiçbir işlem yapmayan Bay Demirel Anayasa suçlusudur. Bütün bu gelişmelerin baş suçlusu, anayasayı savsaklayan ve her vesile ile değiştireceğini söyleyen Bay Demirel'dir" dedi.

ALPDÜNDAR

7 eylül

ANT için soruşturma

■ İstanbul Cumhuriyet Savcılığı geçen hafta ANT için yeni bir soruşturma açtı. Dergimizin 31. sayısında yayınlanan "Gelecek Olsun" başlıklı fıkrasından dolayı arkadaşımız Can Yücel ile Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar ifade vermek üzere Savcılığa çağırıldılar. Can Yücel, soruşturma konusu yazısında Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması konusunda görüşlerini açıklayarak burjuvazinin tutumunu tenkit ediyordu. Savcılık, Can Yücel'in ve Yaşar Uçar'ın, Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesine göre toplumun çeşitli sınıflarını birbirine karşı tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettiklerini iddia etmektedir.

Enflasyon tehlikesi

■ Devlet Planlama Teşkilâtı, hükümete verdiği özel bir raporda enflasyon tehlikesinin arttığını ve ciddi tedbirler alınması gerektiğini bildirdi. Rapora göre, İstanbul'da pahalılık sekiz ayda yüzde 8,8 oranında artmıştır. Devlet Planlama Teşkilâtı'nı her geçen gün biraz daha kenara iten Demirel Hükümeti bu uyarmalara kulak asacak mıdır? Hiç sanmıyoruz. Kulak assa bile, alabileceği olağanüstü tedbir yoktur. Çünkü kapitalist ekonomiyi benimsemiştir ve enflasyon kapitalizmin kaçınılmaz hastalıklarından biridir.

ANT OKURLARINA ÇAĞRI

Türk sosyalistlerinin haftalık dergisi ANT'a karşı girişilen baskılar gün geçtikçe şiddetlenmekte, satışı yer yer sabote edilmekte, savcılar hemen her hafta dergimiz mensupları hakkında yeni bir dâva açmakta, aynı safta görünen bazı gazeteler bile ANT'ın ilânlarını basmamaktadır. Satışları ANT'a göre çok düşük olan dergilere ölçüsüz ilân verilirken, kamu kuruluşları dahi ANT'a ilân vermekten kaçınmaktadır.

8 eylül

İsrail yargılanacak

■ **Vietnam'daki savaş suçlarından dolayı Birleşik Amerika ile müttefiklerini yargılamakta olan Russell Mahkemesi, Arap ülkelerinin isteği üzerine Ortadoğu Savaşı'ndaki tutumundan dolayı İsrail'i de yargılamağa karar verdi. Russell Mahkemesi adına bir kurul savaş bölgesinde yaptığı incelemelerden sonra İsrail'in savaş suçları işlediğine dair bir rapor hazırladı. İsrail'in yargılanmasına, Russell Mahkemesi'nin sonbaharda Amerika'yı yargılamak üzere yapacağı toplantıda başlanması bekleniyor.**

Wilson'a ihtar

■ İngiltere'de 9 milyon işçiyi temsil eden Sendikalar Kongresi, salı günü yaptığı toplantıda, Wilson Hükümeti'nin Amerika'nın Vietnam politikasını desteklemekten vazgeçmesini isteyen bir karar suretini büyük çoğunlukla onayladı. Ayrıca, Wilson'un ücret politikası da toplantıda şimdiye kadar görülmemiş bir sertlikle yerildi. Sendikalar Kongresi'nin Vietnam konusundaki kararı, desteğini tamamen işçilerden alan İşçi Partisi Hükümeti'ne sert bir ultimatom mahiyetindedir ve bu baskı karşısında Wilson'ın Vietnam politikasını değiştirmesi gerekmektedir.

9 eylül

Dâva açıldı

■ "Lenin'in sosyalizmi ve köylü meseleleri" adlı kitabın yazarı Şerif Hulûsi Kurbanoğlu aleyhine Sorgu Yargıçlığı'nca İkinci Ağır Ceza Mahkemesi'nde dâva açıldı. Dâva gerekçesinde, kitabın komünizm propagandası yaparak 142. maddeyi ihlâl ettiği ileri sürülüyor.

TİP direnecek

■ **Grev ve Lokavt Kanunu'nu işveren lehine değiştiren tasarının meclise sevkedilmesi üzerine TİP Genel Sekreteri Rıza Kuas, bir demeç vererek "Türk işçisinin emeğini sinsice ve haince boğmak amacıyla yapılan çalışmaları nefretle izliyoruz. TİP, Türk halkının karşısında olan bu zihniyetin yönetimden kovulması için şartlar nasıl bir mücadele gerektiriyorsa yapmağa hazırdır" dedi.**

Ç. Altan dâva açtı

■ Çetin Altan'ın dokunulmazlığı konusunda Meclis Başkanı'na çektiği telgraftaki hakaretamiz beyanlarından dolayı Çetin Altan'ın Vekili Avukat Müşür Kaya Canpolat, AP Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu aleyhine 100 Bin Lira'lık tazminat dâvası açtı.

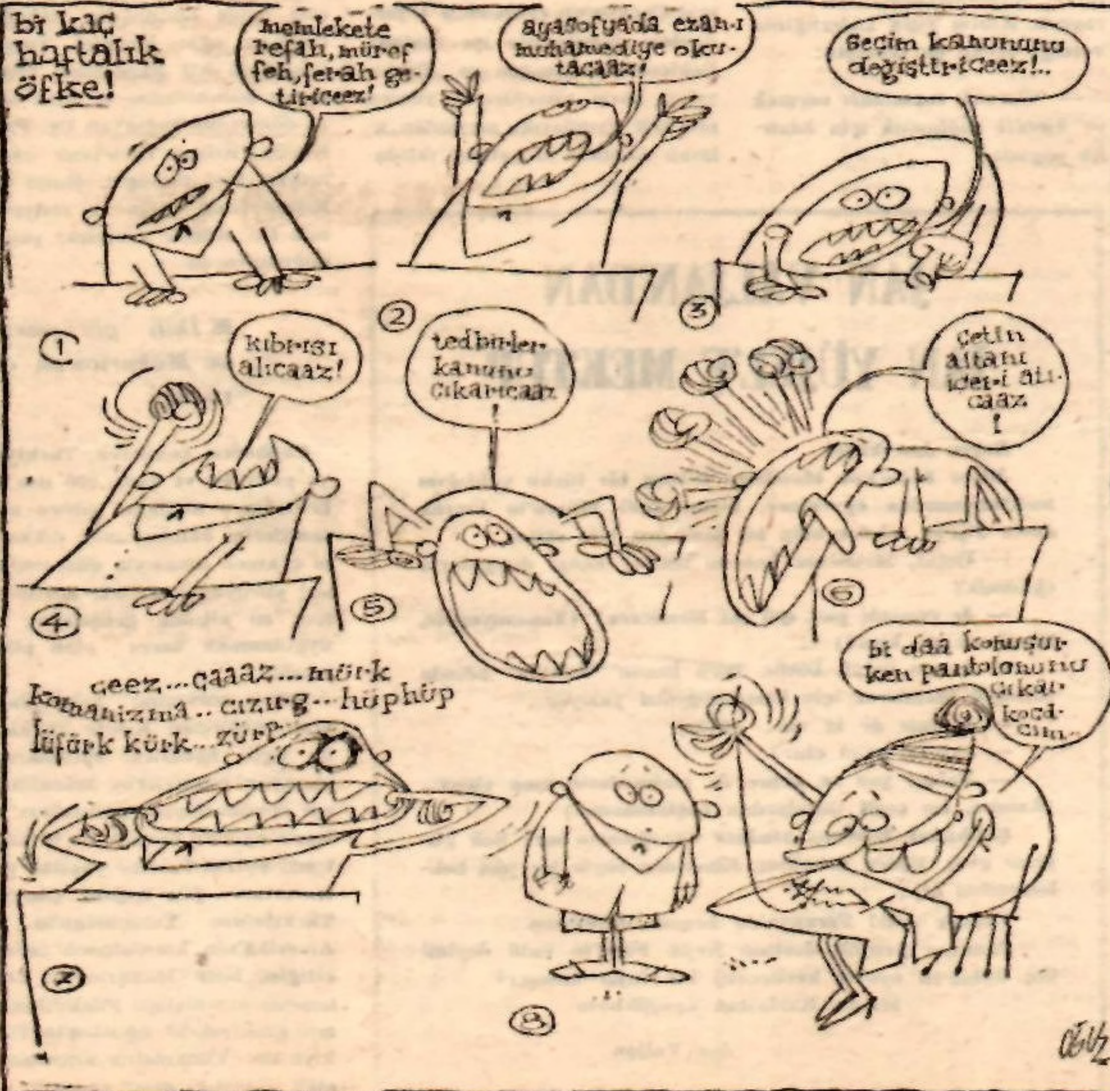
10 eylül

Gerçekleşmiyor

■ **Devlet Planlama Teşkilatı tarafından plan uygulaması ile ilgili olarak hazırlanan bir rapora göre, kamu sektörü, 1967 yılının ilk altı ayında planın bu yıl için öngördüğü yatırımın yüzde 28,9'u kadar yatırım yapabildi. Özellikle iktisadi devlet teşekkülleri yatırımlarında görülen bu azalmaya, kurumların kaynak yaratamamaları sebep olarak gösteriliyor. Özel sektör yatırımlarının plan esaslarına uygun olmadığı dikkate alınırsa, kamu sektörü yatırımlarındaki bu düşüş kalkınma temposunda büyük düşüş yaratacaktır.**

İnönü destekliyor

■ CHP'nin kuruluş yıldönümünde konuşan CHP Lideri İnönü, partisinin dış politika meselelerinde iktidarı tamamen desteklediğini ve aralarında ihtilaf bulunmadığını söyledi. İnönü ayrıca, "Sağımızda olanlar irtica yoluna varmışlardır. Solumuzda olanlar aşırı soldadırlar, ifrat yolundadırlar. Bunlar ne sosyal meseleleri halledebilirler, ne de demokratik rejim içinde devrimleri koruyarak cemiyetin ilerlemesini sağlayabilirler." diyerek önümüzdeki seçimleri mutlaka CHP'nin kazanması gerektiğini ileri sürdü.

HAFTANIN YORUMU

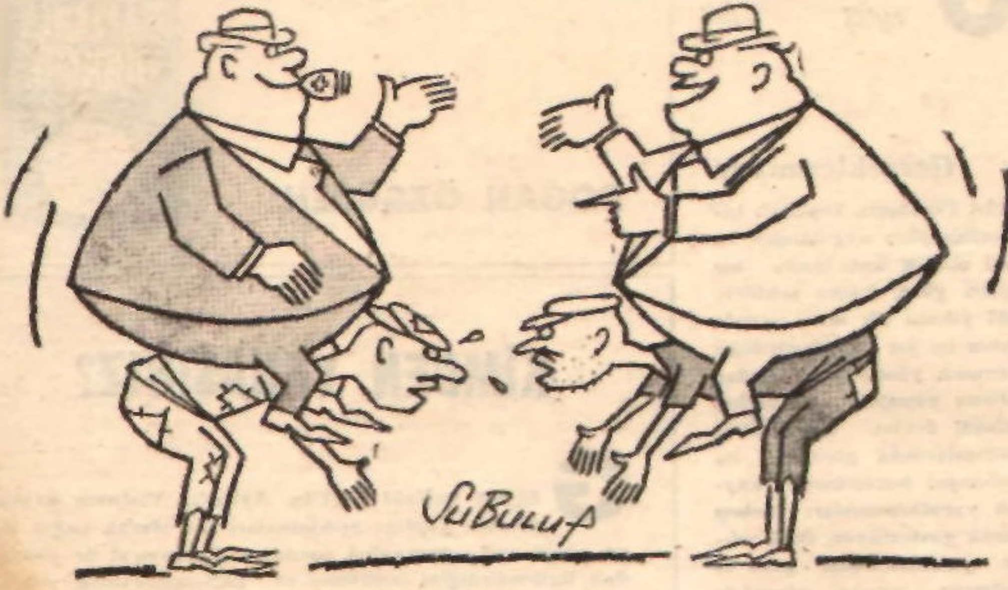
DOĞAN ÖZGÜDEN

KİMDEN YANASINIZ?

GEÇEN haftaki ANT'ta, Aybar'ın Vietnam Savaşı üzerine yaptığı açıklamaları ele alarak çağın bu en güçlü anti-emperyalist savaşının Türkiye'yi de yakından ilgilendirdiğini belirtmiş ve "anti-emperyalist mücadelenin bilincine varmış bütün aydınların, işçi sendikalarının, gençlik kuruluşlarının, devrimci güçlerin ve siyasi partilerin Amerika'ya karşı saf tutması gerektiğini" **yazmıştık. ANT'ın bu sayısında Kıbrıs pazarlığı, Amerikan üsleri ve Latin Amerika olayları hakkında yaptığımız açıklamalar da, bu gereği kesinlikle ortaya koymaktadır. İktidar lideri, Amerika'nın sahneye koyduğu senaryoya uygun olarak, faşist Yunan yöneticileriyle üslü ya da kantonlu bir enosis için pazarlık masasına oturtulmuştur. İç sayfalarımızda belirttiğimiz gibi, bu pazarlığın Türkiye lehine sonuçlanması söz konusu değildir. Çünkü Amerika'nın tezgâhladığı bu pazarlığın amacı, "Enosis"i gerçekleştirerek Akdeniz'de Kıbrıs'ın Amerikan nüfuz sahasına dahil edilmesini sağlamaktır. Amerika'nın bu hesabına, ekonomisi Amerikanın kontrolunda ve milyonlarca metre karelik toprağı Amerikan bayraklarının gölgesinde bulunan bir ülkenin uzun süre karşı çıkmasına imkân yoktur.**

SADECE Kıbrıs Meselesi'nde değil, bütün temel meselelerde Türkiye'nin çıkarlarına uygun köklü çözüm yolları bulmak için girişilecek her teşebbüs Amerika'nın ekonomik, siyasi ve askeri egemenliği karşısında akim kalmağa mahkûmdur. Şuhalde tek çıkaryol, ısrarla belirttiğimiz gibi, Türkiye'de Amerikan hegemonyasına son vermek, vatan topraklarını Amerikan üs ve tesislerinden temizlemek için bütün milliyetçi güçlerin emperyalizme karşı saf tutmalarıdır. Türkiye İşçi Partisi bu harekete öncülük etmiştir. Esasen, anti-emperyalist mücadelenin tâvizsiz yürütülmesi ve başarıya ulaştırılması, fâni olan kişilerin değil, işçi sınıfının temsilcisi olan bir sosyalist partinin öncülüğü ile mümkündür. TİP'in açtığı bu cepheye devrimci sendikalar, gençlik kuruluşları, bilinçli aydınlar da emperyalizme karşı olduklarını açıklayarak katılmaktadırlar. Ne var ki, Son Havadis Gazetesi, geçen haftaki çağrımızı bir **"TİP - CHP cephesi"** teklifi olarak yorumlamıştır. Oysa, bu cephe, Amerikan uşaklığına **"hayır!"** diyebilecek bütün partilere, MP'ye, YTP'ye, CKMP'ye, G.P. ve AP içindeki milliyetçi ve vatanperver unsurlara da açıktır.

NE yazık ki, TİP dışındaki partilerin hiçbiri henüz anti-emperyalist mücadelenin Türkiye bakımından önemini kavramışa benzememektedir. Bırakın AP'yi, G.P.'yi, ortanın solu açılışından sonra bazı solcu yazarlar tarafından anti-emperyalist mücadelenin öncülüğüne aday gösterilen CHP'de dahi bugüne kadar bu konuda ümit verici bir beyan veya davranış görülmemiştir. Aksine bu yazarların CHP'ye çağırışının haftasında, kendisini iktidar eşiğinde sayan CHP Lideri İnönü, "dış politikada iktidarla hiçbir ihtilâfımız yok" **diyerek Amerikan emperyalizminin dümensuyundaki dış politikayı desteklediğini ima etmiştir. CHP Lideri'ne yakın bir yazar ise TİP paralelindeki yazarların** "komünist toplum" **istediklerini ileri sürerek aklınca CHP'yi temize çıkaracak bir jurnalde bulunduktan sonra Amerika'ya karşı tutumu TİP'ten çok farklı olan CHP'nin TİP ile aynı cephede yer alamayacağını yazmaktadır. TİP paralelindeki yazarları** "komünist"**likle suçlayıp dış politikada iktidarla beraberlikten dem vurmanın, anti-emperyalist cepheden kaçmanın sola açılışla bağdaştırılmasına imkân yoktur. CHP bu aldatmacaya artık bir son verip tutumunu kesinlikle ortaya koymalıdır: Evet, CHP kimden yanadır?**

"İKİLİ GÖRÜŞMELER"

DEMİREL
(Pazarlığa oturdu)

KOLLİAS
(Enosis'e kilit...)

Kıbrıs üstüne pazarlığın içyüzü

9 Eylül 1922, yirminci yüzyılda bütün ulusal kurtuluş savaşı veren halklara örnek olmuş anti-emperyalist Türk Kurtuluş Savaşı'nın Ege sahillerinde zaferle son bulduğu tarihti...

İşte bu tarihin 45. yıldönümünde, 45 yıl öncesinin galip Türkiye'si, emperyalist Amerika'nın direktifiyle, eşit olmayan şartlar altında 45 yıl öncesinin mağlûp Yunanistan'ı ile Kıbrıs üstüne pazarlık masasına otur[illegible].

Tarihe *"Keşan Görüşmesi"* olarak geçecek olan Demirel - Kollias buluşmasında *"Kıbrıs Meselesi de dahil olmak üzere, Türk - Yunan ilişkileri ve iki ülkeyi ilgilendiren bütün konular"* ele alındı.

Kıbrıs'ta Enosis'i çoktan beri fiilen *gerçekleştirmiş* olan Yunanistan ile cepheden geri çekilen [illegible] bulvarlarda dövdüğü [illegible] Türkiye'nin *Kıbrıs* üzerine ortak dertleri vardı... Önce, Kıbrıs her iki ülkeye de milyonlarca liralık külfet yüklüyordu. (Kıbrıs'ın Türkiye'ye yüklediği yıllık külfet 1.5 Milyar Lira'dır.) Sonra, Ağustos ayının başından bu yana gerek Atina, gerek Ankara üzerinde ekonomik, politik ve askerî baskı yollarını deneyen Amerika'ya *"hayır"* demek mümkün değildi. CIA'nın tezgâhladığı darbe sonucu 21 Nisan'da başa geçen cunta, halkın desteğini *sağlayamadığı* gibi, kaybedeceğini bildiği için seçime gitmeyi de düşünmüyordu. Başta kalmak içinse, Amerika'nın desteğini sağlaması gerekiyordu. Muhalefette iken koalisyon iktidarlarını Kıbrıs'ı alamadığı için Türk ulusunun erkekliğini öldürmekle ve korkaklıkla suçlayan *AP iktidarının Amerika'ya "hayır"* demesi mümkün değildi. AP, Kıbrıs'ı kaybeden bir iktidardan hesap sorulacağını da biliyordu..

NATO, CENTO ve SEATO yoluyla Pentagon'dan Vietnam'a kadar uzanan müttefikler zincirinde gedik açılmamasını sağlamaya çalışan Amerika'nın baskısı ile Keşan ve Dedeağaç'ta *masaya oturan Demirel ile Kol*lias'ın görüşmesi, ilk ya da son görüşme değil, orta görüşmesiy*di. Masanın üzerindekiler ile ye*tinilirse sonuca gidilecekti. Fakat masanın altındaki ENOSİS ortaya çıkarıldığında tekrar başlangıç noktasına dönülecekti. Buluşmanın önemi şöyle özetlenebilirdi:

"Kıbrıs ile ilgili olarak 1958 yılında bir masaya oturan Türk ve Yunan başbakanları, Londra ve Zürih anlaşmalarını imzalamışlardı. Ve 1959 yılında Yunan Başbakanı Karamanlis Türkiye'yi resmen ziyaret etmişti. Sekiz yıllık boşluk içinde Kıbrıs'ta büyük bir çatışma patlak vermiş, çeşitli garantileri olan anlaşmaların hiçbir işe yaramadığı anlaşılmış, Kıbrıs, gerek Yunanistan, gerek Türkiye için büyük bir problem olarak sürüp gitmişti... Ve Kıbrıs Problemi, sekiz yıldan beri ilk kez hükümet başkanları kademesinde ele alınıyordu..."

46 kişilik bir heyetle Sovyetler Birliği'ni ziyaret edecek olan Başbakan Süleyman Demirel'in, Keşan'a götürdüğü Türk görüşü eğer açıklandığı gibi dört madde olarak korunmuş olsaydı, Enosis'de direnen Kollias ile buluşmasının bir önemi kalmıyacaktı.

İktidara geldikten kısa bir süre sonra Kıbrıs Türk Liderliğine, hükümetin Kıbrıs Politikası ile ilgili olarak bilgi vermek amacıyla bir rapor gönderen De*mirel, bütün ihtimalleri sırala*mıştı...

Taksim'den başlayarak, federal sistem, statünün devamı, kantonal sistem, bağımsız Kıbrıs ve hicret ihtimallerinin yer aldığı rapora, Kıbrıs Türk Liderliğinin verdiği cevap şu olmuştu:

— *"Gerekli tazminatı vermek ve hicreti sağlamak için hazırlık yapınız."*

Önce Kıbrıs'ta, Türkiye'nin kabul edeceği çözüm şekline *"Hayır"* diyebilecek olanları temizlemenin şart olduğuna inanan *"Süleyman İktidarı"*, Bozkurt olarak tanınan Albay Ke*mal Coşkun'un çevresinde* toplananları dağıtmakla işe başladı. Beklemekten usanan ve Türki*ye'ye karşı güvenlerini yitiren* mücahit gruplarını mevziden alarak Anadolu'ya getiren iktidarın Dışişleri Bakanı Çağlayangil, bu arada Türk basınını *"Tek ses veren bir orkestra"* haline getirmek için harekete geçti. Dış gezileri yem olarak kullanıp Türk Basınını kontrolü altına alarak Kıbrıs ve Dışişleri Bakanlığı aleyhindeki yayınları önleme çabası boşa giden Çağlayangil, Denktaş'ı Türkiye'ye hapsedip, Dr. Küçük'ü tam yetkili kılmayı başardı. Dr. Küçük, Ankara'ya gönderdiği jurnalleri ve Ankara'dan giden emirlere harfiyyen uyması ile arzu edilen kişi olmuştu. Yalnız, Çağlayangil - Demirel ikilisinin göremedikleri, Dr. Küçük'ün Kıbrıs Türk'ünün güvenini yitirmiş olduğu gerçeği idi. İngiliz helikopteri ile yazlığa giden, Türk gazetelerine sansür koyan, gecegündüz aralıksız içen, şahane bir düğünle evlendirdiği kızı Pembe Küçük ile damadı Peker Turgut'u Makarios'dan özel izin çıkartıp Türkiye'ye balayına gönderen, gene Makarios'dan aldığı özel izinle Londra'da tahsilde bulunan oğlu Mehmet Turgut Küçük'ün kız kardeşinin düğü*nünde bulunmasını ve daha son*ra dönmesini sağlayan Dr. Fazıl Küçük, Kıbrıs Türk'ünce isten*meyen kişi olmuştu. Bunu da,* Kıbrıs Rum basın ve radyosunun Dr. Küçük lehindeki yayını doğruluyordu...

■ İkili görüşmeler ve Makarios'un görüşleri

Cepheden çekilerek Türkiye'ye getirilen ve ayda 300 lira ile beklemeye mahkum edilen mücahitlerin, kamuoyunun dikkatini çekmek amacıyla düzenledikleri yürüyüş sırasında dövülmeleri, su altında geliştirilen ve uygulanmak üzere olan plânı bozdu.

Kıbrıs sorununu arka plana atan, öldürülen Kıbrıs Türkleri ile ilgili haberleri sütunlarına almayan gazetelerin, mücahitlerin dövülmesiyle uyanmaları ve kamu oyunun baskısı, üs ve kantonal sistem üzerine yapılan pazarlıkları gün ışığına çıkardı. Türkiye'nin, Yunanistan'ın ve Amerika'nın kendisinden nefret ettiğini bilen Makarios'un Lefkoşe'de yayınlanan Fileleftheros adlı gazetesi, 27 Ağustos'ta Türkiye ile *Yunanistan arasındaki* gizli pazarlığı şöyle açıkladı:

— *Kıbrıs'la ilgili olarak, en*

JAN VALJAN'DAN JAN YÜJEL'E MEKTUP

Sayın Jan Yüjel

Jilber Beko'nun Menderez üstüne bir türkü yaktığını mektubunuzdan öğrenince, bizim Jaki Müren'in kıvrak dostu Jiji'ye telefon edip bir konuşma rija ettim.

— Üstat, Menderez konusu üstüne hangi duygularla eğildiniz?

— Je connais pas, qui est Menderez? (Tanımıyorum, Menderez de kim?)

— Aman üstat, bütün Türk basını "Yokluk" adında türküyü Menderez için bestelediğinizi yazıyor...

— Jamais de la vie... (Aslâ)

— Janım, nasıl olur?

— J'aime pas ce genre de plaisanterie mon vieux... (Azizim, bu çeşit şakalardan hoşlanmam...)

Şakkadak telefonu yüzüme kapatmasın mı? Şok güjüme gitti, jidden üzüldüm, Jilber'den böyle bir jest beklemezdim hij...

Demek Jelâl Terapya'da boşuna hıjkırmış.

Janavar genjlik dostum Nejib Fazıl'ın ünlü deyimi ile: *Jilber'in oyunu korkooonj bir fajia monşer!*

Monte Karlo'dan öpüjüklerle

Jan Valjan

Abidin DİNO

MAKARİOS
(Bekleyen adam)

yüksek kademede yapılan görüşmelerin esas konusu, Dikelya üssünün şu veya bu şekilde, başka bir kuvvete devredilmesi konusudur. Fakat, Kıbrıs ve Yunan hükümetleri, ister egemen, ister kiralık olsun Dikelya üssünün Türkiye'ye verilmesine razı değildir.

Bu arada, Kıbrıs ve Yunan hükümetleri, adadaki Türk azınlığının hak ve çıkarlarını, uluslararası garantilerle teminat altına almaya da hazırdır. Fakat, bu da Türk azınlığına geniş otonomi hakları tanınması şeklinde olacaktır. Herhangibir şekilde federasyona gidilmeyecektir. Coğrafi, idari ve siyasi taksim olmayacaktır."

Kamu oyunun, muhalefetin ve zinde kuvvetlerin tepkisinden korkan *"Süleyman İktidarı"*, Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisinin mutad hale getirdiği günlük ziyaretlerindeki ısrarına rağmen, üs karşılığı Enosis'i, Türk halkına ikili Enosis olarak yutturamayacağını anlayarak dönüş yaptı...

Bugünkü statünün devamını isteyen ve acelesi olmadığını öne süren *"Süleyman İktidarı"*na, Amerikan Büyükelçisi Parker Hart Johnson'un bir mesajını getiriyordu. Beklemeye tahammülü olmayan Atina Cuntası'nı razı ettiğini belirten Johnson, Türk - Yunan anlaşmazlığının NATO'yu zayıf düşürdüğünü öne sürüyor ve tarafların asgari müştereklerde anlaşmasını rica (!) ediyordu. Bütün ihtimaller üzerinde çalışan teknisyenler, *"üs karşılığı enosis"*'in yerine *Kanton* sistemi üzerine eğilmekte gecikmediler. Yalnız, 1964'de AP, o günün hükümetince reddedilen Acheson planını az bulmuştu. Bu durumda, AP dün az bulduğunu bugün kabul etmiş oluyordu ki, bunun hesabını vermek, halkı ikna etmek güç işti... Johnson'un arzusuna uyan iktidar, *kantonal* sistemi kabul etmişti. Buna en çok sevinen de Amerika olmuştu. Çünkü, Atina Cuntası kanton sistemini *Enosis* diye halkına yuttururken, Ankara da ikili Enosis'i gerçekleştirdiğini, Kanton sisteminin uluslararası garantiler altında bulunduğunu söyleyecekti. Kantonların sayısı üzerinde anlaşmak ise, Demirel - Kollias görüşmesinden sonra teknisyenlerin maharetine kalıyordu...

Demirel - Kollias buluşmasından bir kaç gün önce Amerika'ya giden postu seren Yunan Kralı Konstantin, Keşan'da başlayıp Dedeağaç'ta sona eren görüşmelerinin sonuçları hakkında Johnson'un görüşünü almak amacıyla, randevuyu Pazartesi gününe ayarlamayı başarmıştır...

Jonhson - Konstantin görüşmesinin ağırlık noktası, kesilen askeri yardımın devamını ve ekonomik yardımının arttırılmasını sağlamaktır. Bunda başarı, Kıbrıs meselesinde uzlaşmaya doğru atılacak adım ve katedilen mesafe ile yakından ilgilidir.

EGE TAARRUZU

■ *Bayar'ın İzmir gezisi Demirel'e karşı mücadeleyi iyice açığa vurdu*

GEÇTİĞİMİZ Salı sabahı Hürriyet gazetesinin manşetini okuyanlar, *"AP-DP mücadelesinin, Bayar - Demirel mücadelesine döndüğünü"* gördüler.

Bayar'ın Ege Taarruzu'nun dört gün öncesinde Hürriyet Gazetesi'nin verdiği haberde, sabık valilerden Şefik San'ın Bostancıdaki evinde toplanan eski Demokrat Partililerin bir kulüp kurmayı kararlaştırdıkları ve bu iş için eski Trabzon Milletvekillerinden Halûk Cuhha'nın görevlendirildiği bildiriliyordu.

Bayar'ın Çarşamba günü saat 10.30'da Salıpazarı rıhtımında uğurlanışı ve Perşembe günü saat 12.15'de İzmir rıhtımında karşılanışı bütün yalanlama gayretlerine rağmen Hürriyet'in haberini doğrular mahiyetteydi.

Ali İpar meselesini öne iterek *"tashihi kararı ve politikaya dönmeyi"* sağlamak için faaliyete geçtikleri sırada, kulüp kurmak için hazırlandıkları yolundaki haberler eski DP'lileri şaşırtmıştı. Gerçi, Demirel'e karşı bir mücadele açmışlardı amma, bu hiçbir zaman AP'ye yöneltilmiş bir mücadele değildi. Gayeleri, Demirel'i değiştirmek ve yerine tashihi karar ve politikaya dönmeyi sağlayacak bir ekip getirmekti.

Nitekim Son Havadis Gazetesine demeç veren Halûk Şaman, Muammer Çavuşoğlu, Nusret Kirişçioğlu, Celal Yardımcı, Ruknettin Nasuhioğlu, Tahsin Yazıcı ve Samet Ağaoğlu gibi eski DP'nin en hızlıları kesin olarak kulüp kurma konusunu hiç konuşmadıklarını, böyle bir teşebbüsün lüzumsuz yorumlara yol açabileceğini, kulüp kurulmasına taraftar olmadıklarını söylemişlerdi. Aslında Son Havadis'in soruları da maksatlıydı... Birinci soru *'Şefik San'ın evindeki toplantıda kulüp kurma mevzuunda bir görüşme oldu mu?"* İkinci soru ise *"Kulüp kurulması hususundaki görüşleriniz nelerdir?"* idi... Önce,, eski DP'nin yetkililerini kulüp kurma yolunda bir çalışma olmadığı söyletildikten sonra, böyle bir amaç olmadığı da ilân ediliyordu. Demek ki, eski DP'liler bir kulüp ya da cemiyet kurarak bir araya gelmeyi ve AP'den kopmayı düşünmüyorlardı...

Böylece, AP - DP mücadelesi, Demirel - Bayar mücadelesine dönmüş ve mücadelenin ilk raundunu dâ Demirel kazanmış olmaktadır. Fakat, zaferin devamlı olup olmadığını da önümüzdeki günler içindeki gelişmeler ile Bayar'ın gezisi ve tutumu gösterecektir...

24 SAAT

Yaşar Kemal

24 Saatin 24 saatinde yalnız sosyalizmi düşünmek.. Bütün benliğini, varını yoğunu onun uğruna koymak.. 24 saatin 24 saatinde yalnız insanlığın mutluluğu için yaşamak.. Ve bu yaşamayı hayatının mutluluğu eylemek.. İnsan bu mutluluğa, bu güzelliğe varınca her şey biter.. Bütün kirlerinden arınır, bencilliğini yitirir, aşırılıklarından vazgeçer, ne çekememezlik, ne kıskançlık, böyle ilkel duygular semtine bile uğrayamaz, insan gerçek insan olur.

24 saatin 24 saatinde yalnız soyalizmi düşünmek... 24 saatin 24 saatinde yalnız insan mutluluğu için yaşamak.. Cümle kirlerinden pirupâk olursun.

Bu 24 saati söyleyen büyük bir döğüş adamıdır. Büyük ve başarılı. Ama gerçekleştirenler yüz binlerce inanmış insandır. Yüz binlerce insan bu kavgaya canını kanını koymasaydı, elinin ucuyla tutsaydı şimdiye hiç bir şey olmazdı. Yüz yıldır yerimizde sayardık.

İşte canını dişine takmış Vietnam halkı.. İşte 1922'nin Türk halkı.. Benliklerinden dışarı çıkıp yüzde yüz bir kavganın insanı olmasalardı, bu büyük kavgayı gerçekleştiremezlerdi.

Bir kavgaya giren adam, benini, kendini ilk düşündükçe, o adam sonuna kadar yenilgide demektir. Bir süre başarıda olsa da, başarılı görünse de... Kavga kir götürmez. Bir gün bir geçit gelir, ak koyun, kara koyun ayan beyan ortaya çıkar. Hiç kimse, hiç bir zaman insanoğluna yutturamaz. Yutturdum sananlar kendileri hapı yutmuş kişilerdir. Dahi olan toplumdur, kişiler değil. O hiç bir şeyi, hiç kimseyi yutmaz. Haa, kişiler arasında da dahiler vardır. Ama iyiyi de kötüyü de hiç yutmayan toplumdur. Toplumun dehasına inandın mıydı, hiç bir kötü yönünü saklamak gerekliğini duymazsın, nasıl olsa toplum senin o yönünü görecektir, saklayamazsın. Bir de bazı yarı manyak, kendilerini dahi, toplumu ahmak, her şeyi yutan sanan kişiler var. Kozlarını bunun üstüne kurarak hareket ederler. Ve bunlar, çok başarılara da ulaşsalar, bir gün bu akılsızlıklarının cezasını çekerler. Eğer bir insan salt kendi benini tatmin etmek için bir kavgaya girmişse, bu er geç ortaya çıkar. Ve bu adam gerçekten de kavgaya faydalı olmuşsa... O da meydana çıkar. Toplum dehası korkunç ince bir aynadır, orada herkes olduğu gibi gözükür. Toplumu hiç kimse aldatamaz. Bu inanca da benim saflığımdır, diyen çıkacak. Varsın desinler. Biliyorum, toplumun nicelerini yuttuğu üstüne de örnekler gösterecekler. Büyük adam, küçük adam adı verecekler, bir sürü. Zamanında bak şu adamı nasıl yutmuş, toplum, diyecekler. Bu yargıları bile toplumun yutmadığıdır. Bugün değilse, yarın yutmayacağıdır.

Sosyalist kavga gibi, bütün insanlığın kavgası olan bir kavga kir götürmez. Ya saf yürekle, pırıl pırıl girersin, ya kavga sana öyle bir tokat atar ki, allak bulak olursun.

24 Saatin 24 saatinde yalnız ve yalnız kavgayı düşünmek. Çoluk çocuğundan önce.. Evlâd-ü ayaldan önce. Hayatından önce. Örnekler bundan başka türlüsünü göstermiyor.

Umut insan içindir. Umutsuzluk da.. Son günlerde, yöremizde olup bitenlere bakacak olursak, umutsuzluğa düşeriz. İçimiz kararır. Bir takım bencil, kavgadan da her şeyden de önce kendilerini düşünen insanlarla karşılaşırız. Günümüzün geçidine ister istemez gelmiş dayanmış kişilerdir bunlar. Ortaya çıkmışlardır. Geçitten önce adam saydıklarımızın sapır sapır nasıl döküldüklerini görmüşüzdür. Günümüz geçidi bunların belli olduğu geçittir. Herkesin geçidi bir olacaktır. Herkes kendi geçidinden geçerken kim döküle, kim kala, ona geçit bilir. Kavga hayatının dar geçitleri belâlıdır. Kimse kendine, gücüne güvenmesin.. Kavgaya verdiği kadar temiz yüreğine, hilesiz yüreğine güvensin.

Eğer 24 saatin 24 saatinde kavgayı, insanların mutluluğunu düşünmüyor, öyle görünmeğe çalışıyorsak insanlar bunu çabucak anlayacak bizi, ona göre yargılayacaktır. İnsan kendi aklı ve kendi yüreği kadar büyüktür. Ve kendi çalışkanlığı kadar. Kendi beninin dışına çıkıp kendini yüzde yüz bir kavgaya vermek, güçlü, bir olgunluğa gelmiş kişilerin işidir. Elbette bunu bütün insanlardan bekleyemeyiz. Bir insan kendini yüzde yüz bir kavgaya verdiğini sanır da, döner bakar ki, yalnız kendine vermiş, kendini sonunda. Bu da var. Bu insan da kendi yerini bulur.

Ve karşılık değil, tarih yapmak değil, hattâ kendini tatmin etmek de değil... Şan, şöhret değil... İnsanların mutluluğu için döğüşmenin mutluluğu.. Gece gündüz, gecenin gündüzün her anında başka insanları düşünmenin tadı. İnsanların kendi namuslu dünyasında yaşamanın tadı. Mutluluğu, Hiç kimseyi kıskanmak istemem, hiç kimseyi hayran olunacak kimse saymam, dünyasını namuslu kılan insandan başka.

Fedakârlığın tadı da değil.. Sadece 24 saatin 24 saatinde insanların mutluluğu için döğüşmenin tadı, mutluluğu.. Buraya gelen insan kıskanacak kadar küçülmez. Buraya kadar gelen insan dedikoduyla karşısındakini yıkmağa çalışacak kadar insanlığını aşağılayamaz. Buraya kadar gelen insan, kvgasını azıcık benine satamaz. Buraya kadar gelen insan, politik hilelere başvurup bir emekçi örgütünü düşmanla birlik olup yıkmağa çalışamaz. Hem de ilk olarak halka ulaşmış bir örgütü. Susmasının bile kavga olduğunu bilir. Ve onun susması belki de kavgada en büyük güç olur.

Ama bu olgunluğa erişmiş adamı bulmak... Vardır, vardır.. Çok şükür ki vardır. Yoksa bu kadar kir pas içinde, bu kadar düşman arasında, bu kavga böylesine yürür müydü?

24 Saatin 24 saatinde iliklerine kadar.. İnsanoğlunun güzelliğidir de bu.

ALKILIÇ DÂVASI YARGITAY GENEL KURULU'NDA

ÖKTEM "TÜRKİYE'DE VİCDANLI HAKİMLER MEVCUTTUR" DEDİ

Konuşması sağcı çevrelerde geniş tepki yaratan İmran Öktem

YENİ adli yılın açılışı dolayısıyla Yargıtay Başkanı İmran Öktem geçen hafta önemli bir konuşma yaparak anayasayı ve devrimleri savundu. Öktem'in konuşması, geçen yıl olduğu gibi, bu yıl da özellikle sağcı çevrelerde büyük tepki yarattı, anayasa ve hukuk düşmanlarının bir kere daha dişlerini göstermelerine yol açtı.

Öktem'in konuşması, günlük gazetelerde geniş şekilde yer almış bulunmaktadır. Bu sayfada, Öktem'in günlük gazetelerde tam metni verilmeyen Şadi Alkılıç dâvası ile ilgili sözlerini aynen yayınlıyoruz:

«Geçen adalet yılı içinde Yargıtay'da incelenen bir dâva dosyası Türkiye sınırları dışında da ilgi uyandırmıştır. Ş.A. adında *bir şahıs bir gazetenin yarışmasına* katılmış ve bir yazısı o gazetede yayınlanmıştır. Bu yazıda Türk Ceza Kanununun 142 inci maddesi ile yasaklanan suçun unsurları bulunduğu iddiasiyle gazete yazı işleri müdürü ve yazı sahibi hakkında Cumhuriyet Savcısı tarafından kovuşturma yapılmış iş Ağır Ceza Mahkemesine intikal etmiş, mahkeme suç unsuru görmemiş, hükmü C. Savcısı temyiz etmiş, Yargıtay Özel Dairesi bozmuştur. Daire olayda 142 inci maddeye temas eden suç unsuru bulunduğunu *bildirmiştir*. Ağır Ceza Mahkemesi eski beraat hükmünde direnmiş, bu direnme kararı da 1965 yılında aynı gerekçe ile Ceza Genel Kurulu tarafından bozulmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi son bozma ilâmına *uymuş* yazı *sahibini 142 inci* maddenin 1 ve 6 ncı fıkraları uyarınca propaganda yapmaktan cezalandırmıştır. Bu hüküm sanık tarafından temyiz edilmiştir. Dosya geçen adalet yılı içinde Özel Daireye gelmiş, incelenmiş 10 Mayıs 1967 tarihli ilâm ile tekrar bozulmuştur. Bu bozma ilâmında olayın 142 inci maddedeki suç ile ilgisi mevcut ise de yalnız (propaganda yapmak) kastı bulunmadığı, (övme) den ibaret kaldığı kabul olunmuştur. Bu ilâm hakkında C. Başsavcılığı itiraz yoluna başvurmuş, olayda (propagandayı yapmak) kastı da bulunduğunu iddia etmiştir. İtiraz Ceza Genel Kurulunda incelenecektir. Söz konusu yazının 142 inci maddeyi ilgilendiren bir suç olduğu kesinleşmiştir. Yalnız bu maddenin *birinci bendindeki* (propaganda yapmak) mı, yoksa dördüncü bendindeki (öğme) mi olduğu henüz tartışma konusudur.

■ *Şadi Alkılıç dâvası karşısında Yargıtay'ın tutumu*

Özel Daire kesinleşen kısım hakkında ilâmında şu mütalâada bulunmaktadır:

"*İş bu makalede liberalizm ile* sosyalizm arasında mukayeseler yapılmış ve sosyalizmin memleketimizin geleceği için fayda ve ve lüzumundan bahsedilmiştir. Makale dikkatle incelendiği takdirde, memleketimizde kanun dışı sayılması ve ceza müeyyedesi altına alınmış olması sebebiyle yazıda bütün farık vasıflariyle komünizmden bahsedilmemiş olduğu görülmekte ise de özellikle bütün mal ve mülkün Devletleştirilerek ortaklaşa kullanılması, tekmil gelirlerin Devlet tarafından idare ve pay edil*mesi, mülkiyetin kaldırılması,* liberalizmde hukukun amacının zenginlerin para ve mülklerini, çıkarlarını Devlet eliyle korumak olduğu ve kapitalist olarak vasıflandırılan bu hukukun tefessüh etmiş bulunduğu, sosyalizmin çeşitleri bulunmayıp hedefleri bütün dünya olan enternasyonalist olduğu yolundaki düşünceler komünizmin kabul ettiği ana fikirlerden olup Anayasanın teminatı altında bulunan memlekette müesses iktisadi ve sosyal düzeni hedef tutan ve yine Anayasanın himaye ettiği fikir ve düşünce özgürlüğünün kanuni sınırları dışına çıkmış olan fikir ve düşünceler niteliğinde görülmüştür. Makalenin suç teşkil edip etmediğinin anlaşılabilmesi için mücerret ilmi yönden incelemeye tabi tutulması yeterli olmayıp benzeri yazıların genellikle hitap ettiği toplumun kolayca anlayabileceği uslupta yazılmakta olduğu nazara alınarak okuyanlar üzerin*de husule getirmesi mümkün* ve muhtemel etkinin de gözönünde tutulması gereklidir. Bu sebeple sanık vekilinin bu konulara ilişen temyiz itirazları yerinde bulunmamıştır."

İlâmın bozma ile ilgili kısmı hakkında Yargıtay son sözü henüz söylemediği için onun üzerinde durmayacağım. Bu dâva Özel Daire'de incelenmekte iken dünyanın çeşitli memleketlerinde oturan ve Amnesty International (Milletlerarası Af) adın*daki tamamen özel nitelikte bir* teşebbüse mensup yabancı şahıslardan yüzlerce kart ve mektup aldım. Hepsi kısaca sanık hakkında anlayışlı davranılması ricasını ihtiva ediyordu. Bu özel teşebbüs dünyanın her hangi bir yerinde hukuk, ahlâk, insanlık dışı işlemlere maruz kalan kimseleri kurtarmak için kurulmuştur. Bu teşebbüsün bana mektup yazan mensupları Türkiyedeki hukuki ve fiili durumu bilmemektedirler. Türkiye diğer medeni milletler gibi batı hukuk ilminin ışığı altında tanzim edilmiş kanunlarla idare olunmaktadır. Türkiye'de bu kanunları uygulayan bilgili, vicdanlı, müsbet ilim ile yüklü hâkimler ve hukuçular vardır.»

Lotari Klöbde Bir İsm'-i Fail

MONŞER, vallâ, bedbinim, desem, yeri. Günden güne karışıyor işler... Sen istediğin kadar anlat, ticaret ince iştir, karışık iştir, erbâbı bilir bunu, de!.. Lâfı ayağa düşürdün mü, baş alamazsın sonra ayaklanır bu ayak takımı, diye nefes tüket!.. Hep nâfile!.. Anayasa Mahkemesi bizim Çetin hergelesinin dokunulmazlığına arkacı çıkacak yerde, Özel Teşebbüsün dokunulmazlığını korusa ya!.. Biz kalkıp nâzik bir kalp ameliyatı yapan cerrahın başına üşüşüp, şurayı kes, burayı kes, diye tebelleş oluyor muyuz?.. Ticaret de böylesine hayati bir operasyon, değil mi, efendim?.. Meselâ şu zeytinyağ meselesi... Ta başta söyledim.. Bir hesabı olmasa, kırk yıllık kurt, çıfıt Maun, parafinli zeytinyağını yollar mıydı Patagonya'ya hiç?.. Ne o, Türkiye'nin ticari itibarı sıfıra inmişmiş!.. Türkiye'nin itibarı vardı da, koca Domal Firma'sının itibarı yok mu yani!.. Hükümet o parti zeytinyağını alıp, orduya iteleseydi kıyamet mi kopardı!.. Gayrı değil, Kanuni Süleyman da söylemiş zaten:

"Mülk içinde muteber bir nesne yok servet gibi,
Olmıya illet cihanda bir nekes devlet gibi."

demiş... Kulun bildiğini kelden ne saklayayım. Başbakanın ehliyetine itimadım sonsuz, ama, etrafındakilerin ticaret formasyonu yok ki... Hele o Cet Pilotu, delifişek Özkan... Hastâne basmıya benzemez bu işler!.. Alıp başını iki elinin arasına, önce düşünecekin, ne düşünmüş bizim çıfıt Maun, diye!.. Gazete de mi okumuyorsun, be adam! Soya Antlaşması pataküte kaldırıldığında, Amerikalıların benzinin önce kızıllaşıp, sonra nasıl sarardığını unuttun mu?.. Handiyse, soya-moya derken, Soyanara'yı çekeceklerdi bize... Siz değil miydiniz hem, hep makineleşelim diyen?.. Maun da, makine yağı katmış zeytinyağın içine, iyi ya!.. Parafini satan petrol şirketleri memnun, taşıyan bizler memnun, parafini yiyen halka ne oluyor yani!.. Yok, efendim, parafinli yağ kanser yaparmış, kalp hastalığı yaparmış!.. Daha medhettin a, daha çok ilâç satılır da, eczacı arkadaşların kazancı da ona göre artar.. Hadi, efendim, cinsi kudreti azaltırmış parafin, diye bir de lâf çıkarmışlar!.. Siz, değil misiniz, Doğum kontrolu diye çan çan öten! Hindistan'daki gibi adamları zorla masaya yatırıp iğdiş edecek yerde, güzellikle kökten hallederiz bu işi; yuttururuz parafini, sen sağ ben selâmet!.. 300.000 aile varmış zeytin ekimiyle uğraşan, onların hali ne olacakmış!.. Keserler zeytinleri, gelirler şehre, bunu bilmeyecek ne var; işçi ücretleri de böylelikle düşer, ve ne toplu ne de topsuz sözleşmeye ihtiyaç kalır, ağzı lâf yapanlara top attırırız toptan.. Biz de azıcık rahatlarız, efendim.. Hem o zeytin denen nesnenin dalını unutmayalım! Yarın ekici takımı biraz daha akıllanınca, zeytin dallarını kapıp, hak diye, barış diye, Vietnam diye üzerimize varırlarsa, hiç şaşmam.. İyisi mi, şimdiden kuzu kuzu insinler topaltındaki gecekondulara!.. Sanki biz bütün bunları memleket menfaati için değil, şahsi çıkarımız için söylüyoruz!.. Ama, itoğlu çıkar, velveleye verir ortalığı!.. Başlar mı sana tahlil!.. Ne margarin kaldı, baksana, ne vita! Ne don yağı, ne de paça!.. Hepsi mağşuşmuş!.. Biz de biliyoruz hepsinin hileli olduğunu, ama söylenir, yazılır mı bu!.. Zaten, birader, bize yazı-mazı değil, tura lâzım!.. Yanlış anladın, Tural değil, Tura... Haa, ne diyordum, sen de biliyorsun, canım, şimdi de Üniversitelisi vatandı, milletti diye coştu; biz elele verip batıralım derken, zeytinyağ gine üste çıktı.. Artık bir tahlildir gidiyor... Gazozlar hileli, ayranlar sulu, baharat toz, sirkeler odunlu, etler bozuk, sucuklar eşek kıyması, sütler paksüt, sular mikroplu.. Nerdeyse kanımızı da tahlil ettirecekler!... Tahlil, tahlil, tahlil!.. Yarın, ama, halk kısmı çıkıp, biz bu hileli şeyleri yiyip içiyoruz, anladık ya, oylarımızla seçtiğimiz hükümet ne halt yiyor, diye sormaz mı?... Hem zaten Amerikan maşası diyorlardı bu idareye, bir de şimdi mağşuşluğunu ileri sürecek olurlarsa, ne cevap veririz?. Ya halk, biz yediğimizde, içtiğimizde ecnebi madde istemiyoruz, diye direndikten sonra, bütün ecnebileri, cümle gâvurları, Amerikalıları dışarı atmaya kalkarsa?... Velhâsıl, işler karışıyor kardeşim..

BUYRÛN, han'fendiciğim... Öyle ciddi, ciddi ne mi, konuşuyorduk?.. N'olacak başka.. dereden, tepeden, zeytinden *bahsediyorduk... Hani şu karışık zeytinyağ hikâyesi var* ya... Ben nasıl insanın melezi güzel olursa, yiyeceğin, içeceğin iyisi de karışık olur, diyordum... Meselâ şu içtiğimiz içki.. İçinde altı çeşit nesne var, altısı da ecnebi hem... Garson, söyle de barmene, bizimkinden han'fendiye de bir kokteyl hazırlasın! Tatsınlar, bakalım beğenecekler mi?.., İçine çeşni olsun diye bir dane de Gemlik zeytini atıversin!

G*URU:* ne güzel, değil mi, han'fendi?.., Seyrettikçe,* insanın insan olası geliyor adetâ... Ama dayanalım gine biz... Şerefinize!..

AKŞAM, yine AKŞAM, yine AKŞAM,
Göllerde bu dem armatör olsam!

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

GIDA EMPERYALİZMİ

GENEL GÖRÜNÜŞ

FETHİ NACİ

HER geçen gün, köklü bir çöküşün yeni bir belirtisini gözler önüne seriyor. Yüzeyde gitgide çoğalan belirtilerin altında yatan temel gerçek, komprador-ağa ittifakının Türkiye'nin hayatî iç ve dış meselelerine çözüm getirmek iktidarından yoksun olduğudur. Bir güçsüzlük bunalımı içindeki iktidar, iç meselelerde olsun, dış meselelerde olsun, gerçek durumu gözlerden saklama kaygısı içindedir.

MESELÂ Demirel, memleketin bir kalkınma hamlesi içinde bulunduğu kanısını yaymak için şehir şehir dolaşıp temel atma törenlerinde temel ve nutuk atar. Ama iktisatçılar, gerçekte, yatırımlarda bir azalma olduğunu rakamlarla ortaya koymakta gecikmezler. Yatırımın iki unsurundan biri olan inşaatta, 1966 yılına oranla 1967 yılının ilk dört ayında adet olarak yüzde 23, yüzölçümü olarak yüzde 12 gibi önemli düşüşler vardır. Yatırımın ikinci unsuru olan makine ve teçhizat ithalâtında ise, 1966 yılına göre 1967 yılının ilk dört ayında 11,8 milyon dolarlık bir gerileme vardır; inşaat malzemesi ithalâtı da eklenirse, yatırım malları ithalâtındaki gerileme, bu süre içinde, bir önceki yıla oranla yüzde 13,7'yi bulmaktadır. Gerçek durum bu olduğu halde, Demirel, temel atma törenleriyle geniş halk çoğunluğunu yanıltma ve AP iktidarının çıkmazını gözlerden saklama gayreti içindedir.

HAYAT pahalılığı almış yürümüştür. Devlet Planlama Teşkilâtı, hükümete verdiği özel bir raporda, *"İstanbul'da oturan vatandaşların 1967 yılı ocak ayında ellerindeki her yüz liranın yüz lira yerine geçtiği, ancak piyasadaki mevsimlik fiyat artışları dışındaki net fiyat artışları yüzünden şimdi aynı yüz liranın aslında 91 lira 20 kuruş yerine geçtiğini"* açıklamaktadır. Artan hayat pahalılığına karşı işçi sınıfının elinde tek silâh vardır: Grev! Adalet Partisi iktidarı, bu silâhı işlemez hale getirmek ve sendikaların gelişmelerini baltalamak hazırlığına başlamıştır. Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürünün ünlü raporuna uygun olarak Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt ve Sendikalar Kanununda birtakım değişiklikler yapılmak istenmektedir. İstenen değişiklikler gerçekleşirse sendikaların gelişmesi önlenmiş olacak ve toplu sözleşmelerle işçilerin elde ettikleri hakların uygulanma alanına geçmesi işverenlerin keyfine kalmış olacaktır. Çünkü, hazırlandığı söylenen değişiklik tasarısı, öteden beri işverenlerin ısrarla üzerinde durdukları bir isteği yerine getirmektedir; İşverenler, fabrikalarında sendikalı-sendikasız ayrımı istemediklerini, toplu sözleşmelerle tanınan haklardan sendikalı olsun olmasın bütün işçilerin yararlanmaları gerektiğini ileri sürmektedirler. İstanbul'da yüzlerce işçi çalıştıran birkaç büyük fabrika, bu isteklerini sendikalara kabul ettirebilmek için, greve katlanmayı göze almışlardır. Hazırlanan tasarı, işverenlerin bu isteğini bir kanun maddesi haline getirmektedir. Böyle bir maddenin kanunlaşması halinde, işçilerin büyük çoğunluğunun henüz sınıf bilincine varmaktan uzak oldukları ülkemizde, üstelik sendikaların yıllarca yılı sadece *"ücret zammı sağlama teşkilâtı"* olarak işçilere benimsetildiği ülkemizde, sendikalı sayısında büyük ölçüde düşme olacağını söylemek elbette bir kehanet değildir. Ayrıca, yapılacak değişiklikle, toplu iş sözleşmesinin işveren tarafından ihlâli halinde işçilerin greve gitmesi önlenirse, toplu sözleşme ile sağlanan hakların uygulanması tamamiyle işverenin keyfine bırakılıyor demektir. Çünkü bu durumda, sendikaya *"Git, hakkını mahkemede ara!"* demenin, pratikte, başka bir anlamı yoktur.

ADALET Partisi iktidarı, ekonomik çıkmazın işçi hareketlerini şiddetlendireceğini sezerek bu çeşit kanun değişikliklerine gitmek isterken, bir yandan da, yetkili ağızlar vasıtasıyle, *"terör kanunu"* diye nam salan o ünlü *"Temel Hak ve Özgürlükleri Koruma"* kanunundan vazgeçmediğini tekrarlamaktadır. Bir yandan işçi hareketleri önlenecek, bir yandan da aydınların, yazarların, bilim adamlarının halka gerçekleri açıklama imkânı ortadan kaldırılacak!

Ayrıca, önümüzdeki çalışma döneminde, seçim kanununun değiştirilmesi ve *"millî bakiye"*ye yer vermeyen bir sisteme gidilmesi için iktidar partisi elinden geleni yapacaktır. İlk amaç, parlamentodaki sosyalist milletvekillerinden kurtulmaktır.

İç politikada tasarlananları daha rahat gerçekleştirmek için, Demirel Kıbrıs meselesini bir an önce bir çözüme vardırmaya çalışmaktadır. Kıbrıs mücahitlerinin Ankara'da toplanması, Kıbrıs'ta Türkiye'ye karşı mitingler yapılması, bu çözümün nasıl bir çözüm olacağı hakkında bir fikir verebilir. Önümüzdeki günlerde Enosis'i ikili bir Enosis olarak göstermek için nasıl gayret edildiğini bol bol göreceğiz.

İÇ politikada olsun, dış politikada olsun Adalet Partisi iktidarı tam bir çıkmazdadır. Bu çıkmazdan kurtuluş, ancak birtakım köklü tedbirlerin alınmasıyla, yeni-sömürgeciliğin etki alanından kurtularak Türkiye'nin çıkarlarına uygun millî bir politikanın güdülmesiyle mümkündür. Anayasanın uygulanması kurtuluşun ilk şartıdır. Oysa Anayasa, büyük ölçüde orta tabakaların eseri olan Anayasa, çıkarlarıyla çelişen, dünya görüşü orta tabakaların dünya görüşünden tamamiyle farklı olan komprador-ağa iktidarı için, vücuda uygun gelmeyen bir hazır elbise gibidir. Bu Anayasadan kurtulmak istemektedirler. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması meselesinde kafalarını Anayasa duvarına çarptıktan sonra bu istekleri büsbütün şiddetlenmiştir. Şimdiye kadar birtakım ilerici çevrelerde sözü edilen *"Anayasa"*yı ilk defa somut bir kuvvet olarak karşılarında görmek şaşırtmıştır onları; *"Beş - on yargıcın kararı Meclisin kararını nasıl değiştirebilir!"* diye feryada başlamışlardır. Amaçları, yapılacak kanun değişiklikleriyle, tamamiyle sermayenin hakim olduğu bir düzen, yani faşizme geçişi sağlamaktır.

BU gelişmeler karşısında Anayasacı bütün güçlere büyük görevler düşüyor. Durmadan dağılmak, parçalanmak yerine, içinde bulunduğumuz tarihî şartlarda zorunlu olan temel ilkeler üzerinde anlaşmak, bütün Anayasacı güçleri bu anlaşmaya çekmek, iktidarın karşısına dayanışma halinde bir blok olarak çıkmak... Galiba Türk demokrasisinin kaderi Anayasacı güçlerin bunu gerçekleştirip gerçekleştirememesine bağlı.

Türkiye'deki Amerikan Ü

No.	Tesisin adı	Bulunduğu yer	Tip Sınıf Statü
7667	Afyon Subay Lojmanları	Afyon Subay Lojmanları	L A A
8265	Köprü Köyü Su Tesisleri	Adana İncirlik Hava Üssü	O A A
5546	İdarehane - No. 3	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5543	İdarehane - No. 2	Ankara Büro No. 2	L A A
6931	İdarehane - No. 3	Ankara Büro No. 3	L A A
6040	Ankara Hava İstasyonu	Ankara Hava İstasyonu	P A A
5547	Ankara Havacı Lojmanları	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6675	Haberleşme İstasyonu	Ankara Haberleşme İstasyonu	L A A
7221	Lise - Yatakhane	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5550	Hastane	Ankara Hastanesi	L A A
7319	Ankara Lojmanları	Ankara Hava İstasyonu	O A A
7320	Bakım merkezi	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6959	Park yeri No. 3	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6041	Rekreasyon Merkezi No. 2	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6044	Rekreasyon Merkezi No. 3	Ankara Hava İstasyonu	O A I
6747	Rekreasyon Jimnasyumu	Ankara Hava İstasyonu	O A A
7241	Rekreasyon Merkezi No. 5	Ankara-Hacılar Hava İstasyonu	O A A
6039	Rekreasyon Merkezi No. 6	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5549	Okul No. 1	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5544	İlkokul No. 3	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5551	Servis İstasyonu No. 1	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6754	Subaylar Kulübü	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5058	Servis İstasyonu No. 4	Ankara Hava İstasyonu	O A A
5548	Depo No. 1	Ankara Hava İstasyonu	O A A
7318	Depo No. 4	Ankara Hava İstasyonu	O A A
7370	Depo No. 5	Ankara Hava İstasyonu	O A A
8103	Depo No. 6	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6042	Depo No. 2	Ankara Hava İstasyonu	O A A
7719	İkmâl Merkezi	Ankara Hava İstasyonu	O A U
7028	Meteoroloji İstasyonu	Ankara Hava İstasyonu	O A A
6960	Çiğli Hava Üssü	İzmir Çiğli Hava Üssü	P A A

No.	Tesisin adı	Bulunduğu yer	Tip Sınıf Statü
7681	Çiğli Aile Lojmanları	İzmir Çiğli Hava Üssü	O A A
8067	Çiğli Harekât Haberleşme Merkezi No. 1	Manisa - Belenköy	D A U
8068	Çiğli Harekât Haberleşme Merkezi No. 2	İzmir - Yamanlar	D A A
8062	Çiğli Harekât Yeri No. 1	İzmir - Yeniköy	D A A
8063	Çiğli Harekât Yeri No. 2	İzmir - Çatalıdere	D A A
8064	Çiğli Harekât Yeri No. 3	Manisa - Tekeliler	D A A
8065	Çiğli Harekât Yeri No. 4	Manisa Kemikdere	D A A
8066	Çiğli Harekât Yeri No. 5	Manisa - Teyenli	D A A
7682	Petrol Deposu	İzmir Çiğli Hava Üssü	O A U
7683	İkmâl Doldurma Merkezi	İzmir Ulucak	O A U
7864	Su Tesisleri	İzmir Çiğli Hava Üssü	O A A
4644	Haberleşme Merkezi	Diyarbakır Haberleşme Merkezi	D A A
7372	Haberleşme Merkezi	Karamürsel Hava İstasyonu	O A A
7317	Subay Lojmanları No. 2	Erzurum	L A A
7316	Subay Lojmanları No. 1	Erzurum	L A A
4176	Esenboğa Hava Alanı	Ankara Hava İstasyonu	A A A
7218	Konya Subay Lojman. No. 1	Konya	L A A
7306	Konya Subay Lojman. No. 2	Konya	L A A
7219	Konya Subay Lojman. No. 3	Konya	L A A
2663	İncirlik Hava Üssü	Adana - İncirlik	P O A
7079	İncirlik Radyosu	Adana - İncirlik	O A U
7869	Subay Lojmanları	Hatay - İskenderun	O A A
6027	Havacı Lojmanları	Hatay - İskenderun	O A A
5671	İskenderun Deposu	Hatay - İskenderun	O A A
5542	İstanbul Hava İstasyonu	İstanbul Hava İstasyonu	P K A
6067	İstanbul Okulu	İstanbul Hava İstasyonu	O A A
6066	Servis İstasyonu	İstanbul Hava İstasyonu	O A A
8438	Yemekhane	İstanbul Hava İstasyonu	O A A
7352	Depolama Merkezi	İstanbul	L A A

Türk topraklarında Amerikan askerleri, Türk yöneticilerinin haberi olmadan her istediklerini yapmaktadırlar

İŞGAL ALTINDAKİ TÜRK TOPRAKLARI

● Bizzat Amerikan Hava Kuvvetleri'nin hazırladığı bir rapordan aldığımız yukarıdaki listeyi, "Türkiye'de üs yoktur" diyen Amerikanofillerin suratlarına çarpıyor ve cevap bekliyoruz.

TÜRK sosyalistleri vatan toprakları üzerinde 50 milyon metrekarenin Amerika'ya satılmış olduğunu, Türkiye'nin Amerikan askerî kuvetlerinin işgali altında bulunduğunu açıkladıkları zaman başta iktidarın Morisson'cu lideri olmak üzere, bütün sağcı takım şiddetli tepki göstererek Türkiye'de üs değil tesisler bulunduğunu ve bunların da NATO'ya bağlı olduğunu söylemişlerdi. Sağcı kanadın tepkisi bu kadarla da kalmamış, Türkiye'de Amerikan üslerinin varolduğunu ileri sürenleri *"bozgunculuk"*la suçlamışlardır.

ANT, bu sayfada *"Amerikalıdan çok Amerikancı"* olanlara en susturucu cevabı, bizzat Amerikan kaynaklarından aldığı bilgilere dayanarak vermektedir.

Amerikan Hava Kuvvetleri Kumandanlığı tarafından yayınlanan - USAF INSTALLATIONS DİRECTORY (Worldwide) - Dünyadaki Amerikan Hava Kuvvetleri Tesisleri Rehberi"nde Türkiye'de mevcut olan bütün Amerikan askerî üs ve tesislerinin isimleri ve yerleri açıklanmaktadır.

AFM 87-3 sayı ve 25 Kasım 1963 tarihli rehberde Türkiye'deki Amerikan askerî üs ve tesislerinin 30 Temmuz 1963'teki durumu gösterilmektedir.

Yukarıda yayınlanan listenin birinci kolonunda tesislerin numara-

ve tesislerini açıklıyoruz

No.	Tesisin adı	Bulunduğu yer	Tip Sınıf Statü
6871	Postane	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5557	İdarehane No. 5	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5624	İdarehane No. 6	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
7030	Havacı Lojman'arı	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6062	Haberleşme Hizmetleri	İzmir - Cumaovası	O A A
6755	Aile Lojmanları	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
7827	Aile Lojmanları No. 2	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5563	İzmir Hastanesi	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5564	İzmir Laboratuvarı	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
7666	Oto Bakım Merkezi	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5565	Park yeri	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6515	İzmir Liman Bürosu	İzmir	L A A
5567	Rekreasyon Merkezi No. 1	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6061	Rekreasyon Merkezi No. 2	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6869	Rekreasyon Merkezi No. 5	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6748	Rekreasyon Merkezi No. 4	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6677	Rekreasyon Gençlik Merkezi No. 3	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5562	İzmir Okulu	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
5560	Servis	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
7354	Ticari Depo	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6678	Depo No. 5	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6749	Depo Komiserliği	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
6750	Depo, Askeri Meydan	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
7353	Depo No. 8	İzmir - Çiğli Hava Üssü	O A A
4469	Hava İstasyonu	Kocaeli - Karamürsel	P A A
6064	Haberleşme Merkezi	Karamürsel Hava İstasyonu	D A A
7720	Karataş Alıcı İstasyonu	Adana - Kayarlık	O A A
7721	Karataş Verici İstasyonu	Adana - İncirlik Hava Üssü	O A A
7218	Konya Subay Lojman. No. 1	Konya	L A A
7306	Konya Subay Lojman. No. 2	Konya	L A A
7219	Konya Subay Lojman. No. 3	Konya	L A A
6030	Haberleşme İstasyonu No. 1	Samsun	D A A
6031	Haberleşme İstasyonu No. 2	Samsun	D A A
6032	Haberleşme İstasyonu No. 3	Samsun	D A A
6033	İstikamet Tesbit Merkezi	Samsun	D A A
6053	Haberleşme Merkezi No. 1	Trabzon	D A A
6043	Haberleşme Merkezi No. 2	Trabzon	D A U
6036	Haberleşme Merkezi No. 3	Trabzon	D A A
6037	İstikamet Tesbit Merkezi	Trabzon	D A A
6?65	Haberleşme Merkezi	İstanbul - Yalova	O A A
4786	Ocean Petrol Tesisleri	Adana - Yumurtalık	O A A

Türkiye'nin çeşitli illerinde Amerikan Hava Kuvvetleri'ne ait üs ve tesisler bulunmakta ve buralarda Amerikan bayrakları dalgalanmaktadır. Bağımsızlığını yedi düvele karşı ölüm kalım mücadelesi vererek kazanmış bir ülke için yabancı bir devletin bayraklarına Türk topraklarını terketmek, herhalde bahtsızlıkların en büyüğüdür... Türkiye Cumhuriyeti'ne yukarıdaki haritada görülen manzarayı kazandıranları elbette Türk tarihi affetmeyecektir.

ları, ikinci kolonda tesislerin isimleri, üçüncü kolonda o tesislerin bağlı bulundukları ana tesisler yer almaktadır. Son kolondaki harfler ise tesislerin tip, sınıf ve statülerini göstermektedir.

Tip için gösterilen harfler şu anlama gelmektedir: L - Hava kuvvetlerine kiralanmış, O - Üs dışı, P - Ana tesis, D - Diğer müfrezeler.

Sınıfı gösteren harfler: A - Yardımcı, O - Harekâtla ilgili, K - Eğitimle ilgili.

Statü gösteren harfler: A - Faal, U - İnşaat halinde, I - Gayrifaal...

Listede de görüldüğü gibi, Adana'da İncirlik Hava Üssü 2663 numara ile, İzmir'deki Çiğli Hava Üssü 6960 numara ile Amerikan Hava Kuvvetleri'ne bağlı olarak gösterilmektedir.

Üs ve tesisler genellikle Adana, Ankara, İzmir, Manisa, Diyarbakır, Erzurum, Konya, İskenderun, Karamürsel, Samsun ve Trabzon'da kesif olarak bulunmaktadır.

Bu üs ve tesisler, sadece harekâtla ilgili kuruluşlar olmayıp lojistik hizmetleri de geniş şekilde kapsamaktadır. Okul, hastane yemekhane, ikmal merkezi, petrol depoları, subay lojmanları, ordu evleri, oto tamirhaneleri, bakım yerleri, parkları, radyo istasyonları ile Amerikan Hava Kuvvetleri mensupları Türkiye içinde ayrı koloniler teşkil etmişler, devlet içinde devlet statüsü kurmuşlardır. Bu üs ve tesislere hiçbir Türk girememekte, Türklerle çıkan ihtilaflarda Türk hukuk mevzuatı uygulanamamaktadır.

Bu üs ve tesislerin, bir savaş halinde Türkiye'nin çıkarlarına uygun olarak kullanılacağına dair hiçbir garanti yoktur. Bu üs ve tesisler yüzünden, sırf Amerika'nın çıkarları için Türk topraklarının bir savaş alanı haline getirilmesi mümkündür.

Amerikan Hava Kuvvetleri'ne bağlı üs ve tesislerde Türk veya NATO bayrağı değil, Amerikan bayrağı dalgalanmaktadır.

Yukarıdaki haritada da görüleceği üzere, tamamen Amerikanın yönetimindeki bu üs ve tesislerle Türkiye, işgal altında bir ülke durumuna sokulmuştur.

Amerikan uşakları, bu hazin manzara karşısında, hâlâ Türk sosyalistlerine bir cevap vermek cür'etini gösterebilecekler midir?

Bekliyoruz...

ÇELTİK AĞALARI SULARI GASPEDİYOR

Trakya'da çeltik ağaları bütün suları kendi tarlalarına çekip milyonlar kazanıyor, kalan suyu da para ile satıyorlar... Susuz bırakılan fakir köylünün tarlalarında çeltikler güneşten yanıyor, halk sefalete mahkûm ediliyor...

YAŞAR DOĞRU

ÇELTİK şimdiye kadar çok olaylar çıkardı Türkiye'de... Özellikle Anadolu'da görüldü bu. Çeltik için, su için cinayetler işlendi, kafalar kırıldı. İnsanlar öldüler ve öldürüldüler...

Bu kez bir çeltik faciasına da Trakya'da rastlıyoruz.

Uzunköprü, Meriç... Edirne'nin ilçeleri bunlar. Yoğun çeltik ekimi yapılıyor. Ergene, Meriç ovaları çeltikten iyi para getiriyor. Koşulları uygun olan tüm köylüler çeltik ekerler.

Çeltik alabilmek için su vermek gerektir toprağa. Su verilmeyen çeltik yanar, ekicisini de yakar.

Uzunköprü'nün Kurtbey, Dravşan, Paşaince köylerinde de çeltik ekiliyor. Bir kısmını köylüler kendileri ekmişler, bir kısmını da yarıcıya vermişler. Ergene'nin doğusunda çeltik ekili topraklar 2500 dönüm...

Ergene'nin doğusunda ve batısında 3500 dönüm toprak ise beş Meriç'li, bir Uzunköprülü çeltik ağasınca ekilmiş.

Bu toprakları sulamak gerek... Ama Ergene kışın taşıyor, yazın kuruyor. Köylülerin bu derdine deva olmak üzere Devlet Su İşleri bentler, setler, kanallar yapmış...

İşte bu çeltik arazilerinin sulanması yüzünden patlak vermiş kavga!

Bu toprakların sulanması şöyle: Ergene'nin Meriç ile birleştiği Sarhanlı Ovası'ndan doğan kanal olan Ergene'nin yatağına su aktarılıyor. Su motorlarının aktardığı bu su kabararak ve Ergene yatağının doğal akış yönünün aksine akarak yatağı dolduruyor. Yenicegörece Köyünden sonra ikinci bir aktarma ile su daha aşağılara akıtılıyor. Sonra da bu su çeltikleri sulamada kullanılıyor.

Önceden sözünü ettiğimiz altı ağa, Sarhanlı Ovasından yapılan ilk aktarmaya biri 50'lik diğer ikisi 45'lik üç motor ile katılıyor. İki motor da diğer üç köy koymuş buraya. İkinci aktarmada ikişerden dört 45'lik motor konmuş. Böylece aktarmada kullanılan tüm motor sayısı dokuz olmuş. Köylüler de motor koymuş ama, suyun hepsi sadece ağaların toprağına gidiyor.

Nasıl mı?

Ben de sordum aynı soruyu Kurtbey'li Ferhat Korkmaz'a...

— *Yanıyoruz!* dedi ve köyün arabasına bindirip beni çeltik tarlalarına götürdü. Gezdirip gösterdi, gösterip anlattı.

Aktarma yukarıda anlattığımız gibi yapılıyor, ama ağaların çeltiği hemen ikinci aktarmadan başlıyor. Diğerlerinden önde... Aktarılan suyun tümünü, önde oldukları için ağalar çekiyor.

Gaspediyorlar

Başlangıçta meseleyi aralarında çözümlemeye kalkışmışlar. Olmamış. Hiç tınmamış ağalar. Sonra köylüler resmî makamlara başvurmuşlar. Tutmuşlar, Meriç yargıçlığında bir dâva açmışlar. Bir yığın çabadan sonra bir karar verilmiş. 967/110 sayılı tesbit tedbir zaptı kısaca şöyle:

"Sahanlı Ovasında bulunan beş motor 24 saat süreyle çalışıp birinci aktarmayı yapacaklardır. Böylece yatak dolmuş olacaktır. Bundan sonra aktarma ve sulama münavebeye konulacaktır. Bu münavebe dört gün tedbir zaptı isteyen tarafın, yani köy temsilcilerinin sulama işleri yapması, üç gün ise diğer tarafın yapması şeklinde olacaktır. Münavebe günü biten taraf, motorlarını hemen durdurmayack. 24 saat karşı taraf hesabına çalışarak yatağın dolmasına yardımcı olacaktır."

Kararda hemen de bir düzeltme yapılmış. Dört günlük sulama süresi, bu düzeltme ile, toprağı daha yakın olan ağalara verilmiş.

19 Temmuz 1967 tarihli bu kararı köylülerin temsilcilerinden Salih Sakarya, Kâzım Özçarıkçı, ağalardan ise Mustafa Öden, Avni Güler, Kâmil Çınar, Ömer Eren imzalamışlar.

Bir hukuk devletinde böyle bir karar hemen uygulanır. Ama burada uygulanmamış. Karar çıktıktan sonra değişen bir şey olmamış. Değişen tek şey, ağaların, mahkeme kararına rağmen, bildiklerini okuması... Hukuk ne derse desin...

Ağalar tabiatın suyuna da el koydukları için fakir köylünün çeltik tarlaları böyle susuz kalmakta, toprak susuzluktan çatlamakta, mahsul yanmaktadır. Bu zorbalığa hiç kimse engel olmadığı için vahim olayların patlak vermesinden endişe edilmektedir.

— *Aslında hakları yok, hiç yok,* diyor Ferhat. *Devlet Su İşleri'nin yaptığı kanal, set, bent v.b. tümü bizim bura köyleri için. Onlar gelip hazıra kondular. Önceden Ergene yatağından faydalanamayacaktı onlar. Yatağa paralel kanal açmağa çabaladılar. Olmadı, beceremediler. Kodular öyle, buraya döndüler Haydi namuslarıyla çalışsalar neyse... Yok, nalıncı keseri gibi yalnız kendilerine yontuyorlar...*

Namustan, erdemden geçtik, karara uyun bari. O da yok. Karar neymiş! Münavebeye uymadılar. Olmadı yine, onlar çekti suyu..."

İkinci aktarmaya gittiğimizde iki motor çalışıyordu. Ağaların motorları imiş. "*Peki*" diyorum, "*siz de çalıştırın motorlarınızı Dört motor çalışınca su daha çok aktarılır, onların çekeceğinden fazla su olunca su sizin motorların olduğu yere taşar.*"

Birisi cevaplıyor:

Ağaların depo ettikleri sularda yüzen çocuklar

Ağalar gaspettikleri su ile kendi çeltik tarlalarını diledikleri gibi sulayarak her yıl milyonlar kazanmakta, susuz bıraktıkları diğer çeltik ekicilerini açlık ve sefalete mahkûm etmektedirler.

"O zaman onlar motorlarını çalıştırmıyorlar. Bizim iki motorun çektiği suyu da bizim motorların yanlarına varmadan çekiyorlar."

— Bunlar her gün mü çekiyor suyu? Bu su onlara fazla değil mi, diyorum.

— Satıyorlar fazla suyu!

Hayretler içinde kaldım. Anlattılar:

— Bizim köylerde olduğu gibi Yenice ve Saatağacı köylerinde de çeltik var. Aktarmada ise bizim motorlar var. Onlar sulayamıyorlar çeltiklerini. Bu açık... Bunu bilen ağalar onlarla anlaşmışlar. 3500 dönüm kadar yeri dönümü 20 Lira'dan, 1000 dönüm kadarını da 17.5 Lira'dan suluyorlar. Bu anlaşma da Meriç resmi makamlarınca geçerli.

Gözlerimle gördüm. Adamlar sadece ve sadece alttaki köylülerin topraklarını kurutmak için sulama ve satıştan arta kalan suyu da çekmişler ve deve yollarına doldurmuşlar. (Deve yolları, taşmaya karşı DSİ'nin yaptığı setlere taşıdıkları toprakların alındığı çukur.) Üstüne üstlük ikinci aktarmada suyun doğal yatakta doğal yönde akmasını önleyen seti de yine Kurtbey köylüleri yaptırmış.

Her şey açık. Hukuks, hakka ve erdeme yer yok bu adamlarda. Sırf mide...

Susuyoruz bir an tümümüz.

Resimde görülen pompalar, kamu malı olan suyu çekerek ağaların topraklarına akıtmakta, bu yüzden diğer köylülerin çeltik tarlaları susuz kalmaktadır.

Sonra merak ediyorum birinin kazancını, diğerinin zararını. Oturup hesaplamaya çalışıyoruz.

Büyük vurgun

3500 dönüm çeltikleri var ağaların. Üstüste beş torba versin dönümü. Yüz kilodan beşyüz kilo eder. 150 Kuruştan kilosu, etti 150 Lira. 3500 dönümü 2.525.000 Lira. Sulanmış çeltik, altı torba da verir, sekiz torba da... Hele fiyat 150'yi aşarsa... Aklınız durur. Suyu satıyorlar düpedüz, 87.500 Lira alıyorlar bunun için. Masrafın bir kısmını karşılıyorlar. Öte yandan motorların çalışmasından her gün 1.800 Lira zarara giriyor diğerleri. Çeltiği yanıyor adamların.

Bunu böylece hesaplayınca aklı başından gitmiş Kurtbey'lilerin. Meriç Çeltik Komisyonu'na başvuruyorlar. Münavebeye uyulmadığını saptıyor komisyon. Böylece bir karar çıkartıyor. Çıkartıyor ya neye yarar? Yine yılmıyor Kurtbey'liler. 12 Ağustos 1967'de Uzunköprü Çeltik Komisyonu'na bavuruyorlar. Bu komisyon da Kâmil Çınar, Mustafa Öden ve ortaklarının aralıksız suyu çektiklerini saptıyor. Kanaatı ise şöyle: *"Dokuz adet motor aktarmaya katılmaktadır. Fakat sulamayı tarlaları önde olan Kâmil Çınar, Mustafa Öden ve ortakları yapmaktadır. Münavebe için resmi karar yoktur. Kaldı ki, münavebe günlerinin kesin tarihle saptanmadığı yani hangi gün kimin su çekeceğinin belli olmadığı ortadadır. Bu duruma göre yerinde bir inceleme ve görüş birliği gereklidir. Tek taraflı su çekimi taraflar arasında nahoş hadiseler doğurabilir. Yine bu tek taraflı su çekimi karşı taraf hesabına büyük zararlara yol açabilir. Zarar büyük olacaktır. 14 Ağustos 1967."*

Durumu görüyorum, gördükçe düşünüyor, düşündükçe sarsılıyorum. Bütün bunlar olabiliyor demek.

— Amaçları sizi kurutmak, öldürmek mi bunların? diyorum.

— Evet, diyor Ferhat, *kurutmak, öldürmek ve gelecek yıl buraları da almak. Kazanmak, daha çok kazanmak. Ne olursa olsun kazanmak.*

Üç beş ağa daha çok kazanmak için bütün bunları yapabiliyor. Mahkeme kararını rahatlıkla çiğneyebiliyor. Bir başkasının emeğini, aktardığı suyu zorla satabiliyor. Ve de kazanıyor.

Böylesine bir düzen hiçbir yerinde görülmemiştir evrenin... Türkiye'de görülüyor.

Ama değişecek bu düzen... Çeltiği yananlar, çeltikle beraber yananlar değiştirecektir bu düzeni!

Öğretmenler emperyalizme direnecek

TÜRKİYE Öğretmenler Sendikası Genel Başkanı Fakir Baykurt, geçen hafta bir basın toplantısı yaparak TÖS'ün yurt ve dünya sorunları üzerindeki görüşlerini açıklamış, sendikanın çalışmaları hakkında bilgi vermiştir.

Baykurt, konuşmasında özetle şöyle demiştir:

"Ulusal bağımsızlığın eksiksiz sağlanması ve korunması, teknik ve ekonomik örgütlenme ile mümkün olacaktır. Önemle belirtelim ki teknik ve ekonomik örgütlenme de, uyandırılmış halkımızın bilinçli ve istekli çabası ile sağlanacaktır. Bağımsızlık ve kalkınma, önce bir kültür ve bilinç hareketidir.

Öğretmenin sınıfiçi görevleri gibi sınıfdışı görevleri de vardır. Bu meslek için, öğretim özgürlüğü esastır. Eğitim programlaştırılır fakat sınırlanamaz. Öğretmenin dili bağlanamaz.

TÖS, yetkilerini ve sorumluluğunu, ulusun çıkarları için işletmeyi temel görüş olarak kabul etmiştir. Türk öğretmeni çok ihmal edilmiştir. Milli eğitim felsefesinin saptanmasında programların yapılmasında, metod ve tekniklerin bulunmasında, araçların, kitapların hazırlanmasında, yabancı uzmanlara sorulduğu kadar, kendi öğretmenlerimize danışılmamıştır. Kendi okullarımızda, ulusal ülkelerimize uygun olarak yetişmiş öğretmenlere, meşhur barış gönüllülerinin değiştirildiği bile olmuştur. Bunlar olup biterken, öğretmenler üzerindeki resmi ve politik baskı çoğaltılmış, adil olmayan ceza uygulamaları alabildiğine hızlandırılmıştır

Eğitimin ulusal olması için, kaynakların ulusal olması gerekir. Geriliğin ve yoksulluğun yenilmesinde, ulusun ve hükümetlerin en büyük desteği öğretmenlerdir. Milli eğitimi tek başına Bakanlık yürütemez. Öğretmenin tam verimle çalışacağı ortam yaratılamazsa Bakanlık başarısız kalır.

Devlet, öğretmenleri anlamalıdır. Devlet iç ve dış sömürüye karşı çıkan öğretmenleri ile öğünmelidir.

Devlet kültür emperyalizmini, şartlı dış yardımları, yabancı uzmanları, barış gönüllülerini istemeyen öğretmenlerini kutlamalıdır. Devlet sosyal adaletçi öğretmenleri var gücü ile desteklemelidir.

Anayasa ilkelerini, ulusal bağımsızlığı, laikliği, halkçılığı, devrimciliği, yurtta ve dünyada insanların ve ulusların onuruna uygun bir barışı ülkü bilen, bunların öğretilmesi için çırpınan öğretmenleri ile devletimiz zayıflamaz, güçlenir. Ulusumuzu haklarının bilincine ulaştırmak istiyoruz.

En büyük zaferimizin bayramında, öğretmenlerin Atatürkün ağzı ile, bizi mahvetmek ve yutmak isteyen emperyalizm ile kapitalizme karşı çıkmasının ne gibi bir sakıncası vardır? Çiçekler içine sarılmış bu sözleri, Atatürk değil de, öğretmenler söylemiş olsa, bu ifade, Anayasanın hangi satırına aykırıdır? Devletin kapitalizm ve emperyalizme gel dediğini mi sanıyoruz? Bilinsin ki, mesleğimizin yetkili temsil organları, görüşlerini yayma hakkına sahiptirler. Bilinsin ki, bu hakkın özüne hiç bir surette dokunamazlar.

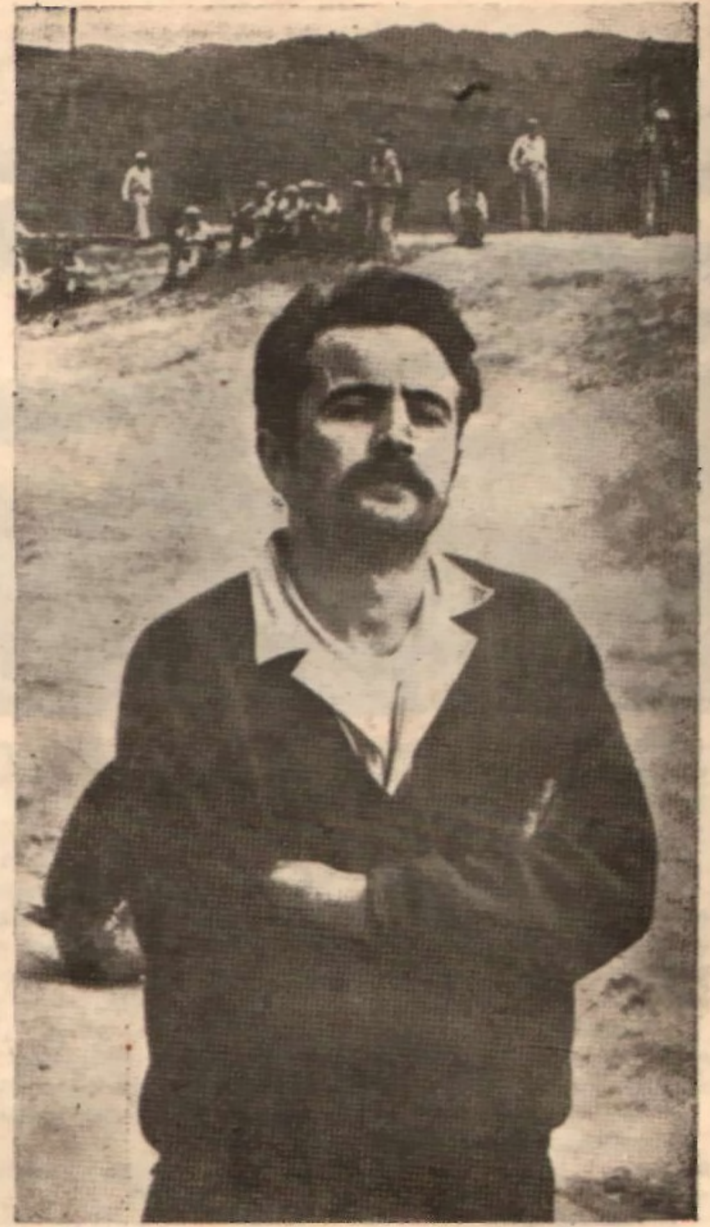
Bakanlık, sendikal çalışmaların denetçisi değildir. Çalışmalarımız genel yargı sınırları içindedir. Kanunsuz her engellemeyi ulusun mahkemelerine götüreceğiz. Engelcileri kara listelerle ulusa açıklayacağız."

DIŞ YORUM

REGIS DEBRAY OLAYI VE LATİN İHTİLALİ

● Genç Fransız düşünürünün Boliviya'daki ihtilalci harekete karıştığı için yargılanmasının ardında Monroe'dan Johnson'a sürüp giden Amerikan emperyalizminin kirli oyunları vardır

Hüseyin BAŞ

REGİS DEBRAY
(İhtilâl içinde ihtilâl)

LATİN bağımsızlık hareketinin büyük öncülerinden Simon Bolivar, içten pazarlıklı Yankee emperyalizminin gemi azıya alan yayılma politikası ve irili ufaklı latin ülkelerine yaptığı çeşitli baskılar karşısında uçup giden konfederasyon rüyaları ardından ölüm döşeğinde şunları söylemişti:

"Denizde çift sürmüşüm meğer... Birleşik Devletleri, Amerikan kıtasını özgürlük adına sefaletten kırıp geçirmesi için Tanrılar göndermiş olsa gerek.."

"Amerika Amerikalılarındır" şeklinde ifade edilen Monroe Doktrini'ne dayanarak Amerika ilk olarak 1819'da Florida'ya el koymuş ve bu müdahalecilik günümüze kadar sürüp gitmiştir.

Yankee emperyalizmi, 1800'lerden beri özel avlanma sahası olarak baktığı Latin Amerika kıtasında yoksul halkları düzmece dikta rejimleriyle kıyasıya sömürmekte, CIA'nın çevirdiği çeşitli entrikalar, lobby oyunları, akla gelmedik ekonomik baskılar ve giderek silâhlı müdahalelerle kıtada dilediğince hüküm sürmektedir.

Bu müdahaleci politika, son 150 yıl içinde Latin Amerika'da 535 hükümet darbesine ve bini aşkın askeri isyana yol açmıştır.

LÂtin Amerika, yeryüzünün en verimli topraklarına sahiptir. Dünyanın en büyük kereste rezervlerinden başka petrol, demir, bakır, kalay, altın, gümüş, çinko ve kurşun gibi yeraltı zenginlikleri mevcuttur. Güney Amrika, işgücü bakımından da bitip tükenmeyen bir kaynaktır. Dünya nüfusunu yüzde 7,1'ne sahip olup nüfus artışı yüzde 2,7 - 3'tür. Kıta nüfusu kırk yıl sonra 600 Milyon'a ulaşacaktır. Nüfusun 140 Milyon'u ilkel bir hayat sürmekte, 70 milyonu para ekonomisi dışında yaşamaktadır. Okuma yazma bilmeyenler 100 milyonu bulmakta, 140 milyon insan az beslenme şartları içinde kıvranmaktır. Çeşitli yerleşik hastalıklara tutulmuş olanların sayısı ise 100 Milyon'dur.

Latin Amerika'da yüz kişide on kişi zenginliklerin yüzde 80'ine sahiptir. Yüz kişide 45 kişi müstehlik bile değildir.

İşte bu kıtaya Monroe Doktrini ile 1823'te el atan Yankee emperyalizmi, 1831'de deniz piyadelerinin Malwin adalarına çıkartma yapmasıyla askeri müdahaleye başlamış, Puerto Sóledad'ı yakıp yıkmıştır. 1834'te bağımsızlık ayak oyunuyla Teksas Meksika'dan kopartılmış, yine 1853'te Meksika'ya karşı girişilen savaş sonucu Mesilla Andlaşması ile Birleşik Amerika'ya yeni topraklar katılmıştır.

1855'te Nicaragua fethedilmiş, 1855 - 1899 arasında deniz piyadeleri, Kuzey Amerikalıların can ve mallarını korumak gerekçesiyle defalarca Uruguay, Panama, Haiti, Şili ve Brezilya'da boy göstermiştir. Bunu 1898'de Küba'nın İspanya'ya karşı giriştiği bağımsızlık savaşına müdahale izlemiştir. Savaş ganimeti olarak Porto Rico'ya, Paris Antlaşması uyarınca da Guam Adası'na ve Filipinler'e el konulmuştur.

■ *Meşe Odunu politikası ve Latin Amerika'da ihtilâlci hareket*

1895'ten itibaren hızlı bir gelişme gösteren Amerikan kapitalizmi, Amerika kıtasından İngilizlerin ve diğer Avrupa'lı güçlerin kovulmasını sağlayan Olni Doktrini'ni, Monroe Doktrini'nin tamamlayıcısı olarak ortaya atmıştır. İlk olarak Küba'ya çullanılmış, Guantanamo deniz üssünün yüz yıllık kulanma hakkı ele geçirilmiştir. 1900'lerde önce Nicaragua ve Costa Rica'ya el atan Birleşik Devletler, Kolombiya'ya ait Panama Kanalı'nı zorla ele geçirerek bağımsız Panama Devleti'ni kurdumuştur.

1904'ten itibaren Başkan Theodor Roosvelt, Monroe Doktrini'ne yeni bir katkıda bulunmuştur. Roosvelt politikasına göre, Birleşik Devletler, kendisini Latin Amerika Kıtasında **"Uluslararası Polis Gücü"** görevine tayin etmiştir. Bunun bir diğer adı da **"Meşe Odunu Politikası"** idi. Çünkü Roosvelt, Latin ülkelerine giden elçilerine **"Sesinizi yükseltmeden konuşun, ama elinizin altından meşe odununu da eksik etmeyin"** diyordu. Meşe Odunu politikası 1906'dan itibaren olumlu sonuçlarını vermeye başlamış ve Küba'ya, Dominik'e, Nicaragua ve Meksika'ya saldırılar birbirini izlemiştir.

Yankee emperyalizmi, ayrıca, çıkarlarını sürdürmek için Latin ülkelerinde militarizmi, askeri diktaları, **"Caudillizm - Şef Politikası"**'nı desteklemiştir.

Bugün Latin Amerika'da Caudillo'ların yerini, **"meşe odunu"** politikasını daha da bir ince, kuşkusuz ve bin defa etkin bir biçimde uygulayan yeni tip satılmış takımı almıştır. **"Goril"**, **"Yeşil bereli"**, **"Golpista"** adı

Arap Zirvesi'nin Getirdikleri...

RKADA bıraktığımız hafta, Arab ülkeleri, milletlerarası münasebetlerde tekrar ön plana geçtiler. Bir taraftan Süveyş dolaylarında, Mısır ve İsrail askeri birlikleri yine çatışmaya başladılar. Ateş kesme hâli, güçlükle yeniden kurulabildi. Öte taraftan, Mısır'da başkan Nâsır'ın eski yardımcısı, eski silâhlı kuvvetler başkumandanı ve bilindiği kadar batılı zihniyete sahip Mareşal Amer (taraftarlariyle beraber) askeri mahkemeye sevkolundu.

Bir taraftan, Mısır limanlarına, yeni Sovyet deniz birliklerinin geldiği görüldü. Doğu Avrupa kaynaklı askeri ve sivil yardım malzemesinin genellikle Mısır'a, Suriye'ye, Cezayir'e, İrak'a akmaya devam ettiği anlaşıldı. Öte taraftan da, Sudan başkenti Hartum'da toplanan Arap Zirve Konferansı, kendisinden beklenen batı aleyhtarı kararları almadı. Aksine, Arab karar sureti gerek Batı liderleri gerekse İsrail için bir hayli yumuşak gözüken bir eğilimi (hiç değilse satıhta) benimsedi.

Hartum kararlarını, Filistin göçmenleri lideri Şukeyri ile Suriye ve Cezayir liderleri, hiç beğenmediler.

Aynı kararları, Birleşik Amerika'nın tanınmış gazetesi "New York Times", **büyük memnunlukla karşıladı. Londra resmi çevreleri,** "ihtiyatla karışık memnuniyet havası içinde", **yorumlara giriştiler.**

Doğu Avrupa'nın Sosyalist ülkeleri, Hartum kararlarını, önemli yorumlara konu almadılar.

Oysa, Hartum kararları, tüm Akdeniz havzası bakımından (dolayısıyle de dünya çapı kapitalizm ve sosyalizm mücadelesi açısından) hayati karakterdedir.

Çünkü, hâlâ Arab halklarının "bir numaralı lideri" **olan Nâsır eğer hakikaten Batı Bloku üyelerine (özellikle Birleşik Amerika ile İngiltere'ye) ve Arab'ların ezeli rakibi İsrail'e yanaşma yolunda ise, o zaman Akdeniz'de milletlerarası politika dengesi, şimdiye kadarkinden çok daha fazla Washington lehine ağır basacaktır.**

Yok eğer Nâsır, Batı'lılara yumuşak davranır gibi gözüküp

Kişiliğinde Latin Amerika ihtilâlini sembolize eden Che Guevara'nın resmi Havana Konferansının başkanlık kürsüsü arkasında bütün duvarı kaplıyordu.

verilen yeni şefler, Yankee emperyalizminin üslerinde özel metodlarla yetiştirilmektedir.

Monroe'dan Johnson'a sürdürülen meşe odunlu kıyasıya sömürü politikasının bugün daha da etkin bir biçimde uygulandığı gözden kaçmamaktadır. Gerçekten de 1966'dan 1967'ye Latin Amerika kıtasında patlak veren olaylara göz atanlar, son yıllardaki olaylarla öncekiler arasında müthiş bir benzerlik bulacaklardır.

Dominik'te anayasacı hareketin gelişmesi, 1965 ilkbaharında Yankee'lerin silâhlı müdahalesine yol açmış, 1966 haziranındaki seçimlerde anayasacı Juan Bosch ekart edilerek bir numaralı halk düşmanı diktatör Trujillo'nun bakanı Balaguer, CIA'nın ve OAS'ın yardımlarıyla başkan seçtirilmiştir.

Haiti'de yeryüzünün en karanlık dikta rejiminin kurucusu Dr. Duvalier'in destekçiliğini yapan Johnson yönetimi, Arjantin'de de radikal eğilimli Dr. Arturo İlia'yı 1966 Haziranında ordunun zoru ile işbaşından uzaklaştırmış, Ongania askeri diktası Yankee emperyalizmi hesabına Arjantin'in yönetimine elkoymuştur. Brezilya'da reformist Goulart rejiminin 1964'te devrilmesiyle sonuçlanan Nisan İhtilâli, Birleşik Devletler'in politikası uzantısında seyretmektedir.

Bunlara karşılık, Castrist hareketin ilk kez geçen ocakta, bu kez de geçen ay Havana'da toplanan Üç Kıta Konferansından sonra **"silâhlı ayaklanmaları"** kesin bir biçimde belirlemesi, bağımsızlık için silâha sarılan Guatemala, Kolombiya, Venezüella, Peru ve Bolivya'daki gerillâcılara **"yeni bir enerji"** getirmiştir.

Che Guevara'nın tılsımlı kişiliğinde karşı konulması güç bir şekilde gelişen ve yeni Vietnam'lar yaratılmasını hedefini güden ihtilâlci hareket, bugün Birleşik Amerika'yı derin derin düşündürmektedir. Ayrıca, kendi bünyesinde patlak veren siyah ihtilâl de Johnson yönetimini tedirgin etmektedir. Castro'nun, Che Guevara'nın direnç hareketi, böylece birdenbire kuzeyin taa ortasında patlak vermiş ve direncin truva atından inen karaderililer, emperyalizmi temellerinden sarsmağa girişmişlerdir.

Yeni Vietnam'lardan biri olan Bolivya'da 1964'te Başkan Paz Estensoro'yu askeri bir darbe ile deviren ve sonra düzmece seçimlerle cumhurbaşkanlığına gelen paraşütçü general Barrientos, Buenos Aires ve Rio de Janeiro askeri rejimlerinin çizgisindedir. Generalin durumu geçen yıl hristiyan demokratların desteğini kaybetmesinden sonra daha da kötüleşmiştir. CIA'nın ve yeşil berelilerin rahatça at oynattıkları Bolivya'da gerillacılar dağları tutmakta, her geçen gün Barrientos kukla rejimini tehdit etmektedirler.

İşte CIA ajanları tarafından tutuklanan, en aşağılık şekliyle maddi ve manevi işkencelere tâbi tutulan genç Fransız aydını Regis Debray'in yargılanması, yukarıda çizilen iğrenç tablo çerçevesinde daha da bir kolay anlaşılacaktır.

■ *Regis Debray Boliviya'da niçin yargılanıyor?*

BİRLEŞİK Amerika emperyalizminin CIA ve yerel kukla diktalarıyla ortaklaşa hareket ederek, ülkelerinin bağımsızlığı için mücadele eden nice genç milliyetçiyi düzmece mahkemeler, sudan suçlarla zındanlara kapatıp türlü işkencelere maruz bırakması yeni bir olay değildir.

Bugün aynı oyun Birleşik Devletler'in özel avlanma sahasında avlanmak istediği gerekçesiyle Regis Debray adındaki genç bir Fransız aydını için işçi düşmanı faşist ve CIA kuklası General Barrientos'un Boliviya'sında sahneye konulmaktadır. Kukla Barrientos rejimine göre 26 yaşındaki genç Fransız düşünürü, Boliviya dağlarında gerillacılarla birlikte, üstelik üzerinde silâh olduğu halde yakalanmıştır. Ayrıca, Debray, Boliviya gerillacılarına Che Guevara'nın özel bir mesajını da getirmiştir. Oysa, gerçekler bu iddiaları kesin bir şekilde yalanlamaktadır. Debray, kendisiyle birlikte tutuklanan İngiliz gazetecisi Andrew Roth ve Arjantin'li Carlos Alberta Fructuoso Boliviya'ya gizlice girmemişlerdir. Her üç gazeteci de, gazetecilik görevlerini yapmak için Boliviya'ya pasaportlarıyla normal yollardan girmişlerdir.

Affı için General de Gaulle'ün resmen, Papa'nın yarı resmi olarak ağırlıklarını koydukları genç Fransız düşünürü Debray Boliviya'da ne yapmak istiyordu. Neden CIA ve Barrientos Debray'ı bu derece hırsla ezmek istiyordu?

Sorunun cevabı tek: Bir kitap, yani bir düşünce, yani Regis Debray'in beyni...

Regis Debray *"Devrim İçinde Devrim"* adlı ünlü eserini şu cümlelerle bitiriyordu:

"Che Guevara, ihtilâlci eylemine giriştiği zaman uluslararası planda Küba İhtilâli'nin Lideri Castro tarafından yaratılan bu eylem çizgisini sürdürmek görevini yükümlenmişti. Che Guevara, yeniden ortaya çıktığında onu politik ve askeri bir şef olarak bir gerilla hareketinin başında bulunacağını söylemek yanlış olmayacaktır."

CIA'nın ve Amerikan özel seksiyonlarının etkisi altındaki Boliviya güvenlik servisleri, Debray'in Güney Amerika'daki bağımsızlık hareketlerinin sembolü Guevara'nın nerede bulunduğunu bildiği kanısındaydılar.

Öte yandan, Amerikalılar, Regis'in Havana'da 200 Bin nüsha basılan kitabını da inceden inceye gözden geçirmişlerdir. Eserin Castro'nun stratejisini sadakatla yansıtmaktan başka amacı yoktur. Eğer Regis Debray, La Paz'a nakledilmeden önce bir ay sıkı yönetimin hüküm sürdüğü Camiri'de alakonmuş, maddî ve manevî işkencelere maruz kalmışsa, bunun tek sorumlusu onun ağzından Che'nin yerini öğrenecekleri safsatasına kapılan CIA ajanları olmuştur. Zira, CIA, Che'nin şu sıralarda Boliviya'da faaliyette bulunduğuna kanidir. Ölüm cezasının bulunmadığı bir ülkede General Barrientos, hırsla Regis'in kurşuna dizilmesinden söz etmekle, gerçekte bir düşünceyi kurşuna dizmek istemektedir. Bu düşünce, Latin Amerika ihtilâlidir.

■ *Debray Latin ihtilâlini "Devrim İçinde Devrim" adlı kitabında anlatmıştı*

Öte yandan, Barrientos, Debray'in kişiliğinde Boliviya üniversite gençliğine de gözdağı vermek istemektedir. Boliviya gençliğinin üniversitede verdiği seri konferanslarla çok yakından tanıdığı Debray, teorik çalışmaları, denemeleri ve röportajları ile genç yaşta göz dolduran tipik bir Fransız aydınıdır. Okul sıralarında, o devrin hükümetinin Cezayir politikasına karşı çıkan Debray, felsefe öğrenimini tamamlamadan Küba'nın yolunu tutmuştur. Kendisine çalışma alanı olarak Havana yerine Castrist hareketin başladığı Sierra Maestra dağlarını seçen Regis Debray ,orada öğretmenlerin yetiştirilmesi ile ilgilenmiştir. Bu arada, genç Küba ihtilalcilerini de yakından tanıyan genç Fransız aydını, bölgede yaptığı psiko-sosyolojik araştırmalar sonucu, Küba köylüsünü de çok yakından tanımak fırsatını bulmuştur.

1962 Temmuz'unda bir film çekimi için Venezüella'ya giden Debray, orada Elizabeth Burgos adında çok güzel bir kadınla tanışmış ve hayat dolu bu kadınla mücadelesini birleştirmiştir.

Fransa'ya dönüşünde felsefe öğrenimini parlak bir şekilde tamamlayan Regis'in yazıları 1965 kasımından itibaren Küba'nın dikkatini çekmiş ve Regis Havana'ya davet edilmiştir. Küba'da Castro ve Che ile yakın dostluk kurmakta gecikmeyen Regis Debray, geçen yıl *Devrim İçinde Devrim* adını taşıyan ünlü eserini bitirmiştir. Debray, Boliviya'da Barrientos'un polisleri tarafından yakalandığı sırada iki gazeteci meslekdaşı ile birlikte dünyanın bu kaynayan bölgesinde röportaj ve incelemeler yapmakta idi. *"Beni her şeyden önce ilgilendiren şey, insanların nasıl yaşadıkları, sevdikleri, yiyip içtikleri, çalıştıklarıdır."* diyordu. Debray, şimdi düşüncelerinden ötürü yargılanıyor.

---

aslında politikasını "alttan alta" Sosyalist zihniyete uygun yolda yürütürse, o zaman Akdeniz kuvvetler dengesi (belki tarihde ilk defa) geleneksel kapitalist batı menfaatleri aleyhine gelişmeler kaydedecektir. Hayati bölge bilinen Akdeniz'deki bu yepyeni, tarihde belki eşine hiç rastlanmamış gelişmeler (Bak: ANT, 4 Temmuz 1967, sayfa 12), tüm dünyada bile paralel tepkiler uyandıracaktır. Yer yüzündeki her ülkenin gündelik hayatı, iç ve dış politikası, bugünü ve yarını derinlemesine etkilenecektir. Kısaca, ortaya yepyeni bir dünya çıkıverecektir.

İşte, geçen hafta Hartum'da yapılan Arab Zirvesi, böylesine iki zıt ihtimâle çığır açıyor.

Bir takım emârelere dayanan bazı yorumcuların kanısınca, bu iki ihtimâlden kuvvetlisi ikincisidir. Başka deyimile, Nâsır, yeni şartlardan faydalanıp Akdeniz kuvvetler dengesini Kapitalist menfaatler aleyhine bozmuştur. Nâsır'ın şu sıralar Batı'ya yumuşak davranışı, "yeni dünya"yı "rodaj"a sokma (yola alıştırma) çabası sayılmalıdır.

HALÛK TANSUĞ

hastane notları

Hayır hayır, ölüme vakit vardı daha!

● Dünyaca tanınmış değerli Türk romancısı Orhan Kemal, geçen ay ciddi *bir rahatsızlık geçirerek hastanede tedavi altına alınmış bulunuyordu.* Bugün iyileşerek hastaneden çıkmış bulunan Orhan Kemal, hastane notlarını ANT okurları için kaleme aldı.

Orhan KEMAL

SOL kolumla göğsümdeki acıyla uyandım: Saat gecenin ikisi. Şöyle bir yokladım kendimi.. Bu acıya hiç de yabancı değildim. Bâb-ı âli'nin çeşitli kitabevi, ya da Beyoğlu filimciler piyasasının birbirini kesen, birbirine paralel sokaklarını hızla geçerken de bu ağrılar yakalardı beni. Sol kolumun damarları çekilir, sıkıcı bir ağırlık bastırırdı göğsümü. Dururdum. Birkaç dakika, geçiverirdi. Daha çok da *merdivenler çıkar, merdivenler iner*, yokuşlar tırmanırken. Ama hiç böyle, gecenin saat ikisinde, uyku halinde gelmemişti. Yürürken, koşarken, merdiven çıkar, yokuş tırmanırken bastırmasını anlıyordum da, tam bir dinlenme sırasında gelişini anlıyamamıştım. Demek artık işin şakası yoktu, doktordan kaçmalıydım. Kaçarsam ne olurdu? Ölür müydüm? Vızgeliyordu ölüm ama, birkaç yıl daha yaşamak, yarıda *kalmış işlerimi tamamlamak* daha iyi değil miydi?

Bu ağrıların, doktor deyimiyle, Angine de poitrine dedikleri şey olabileceğini kestiriyordum da, yol yakınken doktora koşmayı zamansız buluyordum. Bir gün dost bir eczacıya bundan söz açtım. Dinledi. *"Galiba Angine de poitrine bu bendeki"* deyince:

— *Nee?* dedi. *Deli misin yahu? Angine de poitrine olsa...*

Uzun uzun açıklamalarda *bulunmuştu ama*, ya önemle dinlememiş, ya da henüz bende onun anlattıklarından olmadığını sanmıştım Sansam da ne? Gine de doktora gidemezdim o sıra. Kestiriyordum ki doktor beni mutlaka hastahaneye yatıracak. Üç, dört hafta keseden yemek zorunda kalacağım.

Keseden yemek!

Nasıl?

Ben bu "Keseden, hazır yemek"i elli yıllık yaşamımda hemen hemen hiç tanımadım. Çocukluğu saymazsak, kırk yıldır, gün kazanıp gün yiyenler gibi yaşadım. Buna alıştım. İllâki sabahın saat dördünde uyanıp, kahvemi kendi elimle pişirip içtikten sonra yazı makinemin başına geçeceğim. Artık hikâye mi olur, roman mı, senaryo mu... en az üç dört saat çalışacağım. Çalışmadım mı, o gün kendi kendimle barışık değilimdir. Çok kötü bir şey yapmışım çalışanlara haksızlık etmişim, kaytarmışımdır. İçinde gezip dolaştığım o günü yaşamağa, gönül rahatlığıyla yaşamağa hakkım yoktur!

Onun için, hastalığımın tedavisi yönünden de olsa, yazı makinemden uzak haftalar geçirmek, bu haftala-

MALRAUX VE ALTENBURG'UN CEVİZ AĞAÇLARI

Altenburg'un Ceviz Ağaçları, Malraux'un romanları içinde gerek yazarın son romanı olmasıyla, gerekse özü ve yazılış koşullarıyla özellikler gösteren, ağır, yoğun, çok ilginç, ama gerçekte eksik bir romandır: Yazarın Chartres'da, Almanların tutuklusu olarak bulunduğu savaş yıllarında yazdığı Meleklerin Kavgası adlı bir çok bölüm Gestapo'nun eliyle yokedilmiş romanın, savaş sırasında İsviçre'de (sansürden geçmiş durumuyla) yayınlanan birinci bölümüdür. Savaşın bitiminden bir kaç yıl sonra Malraux, bir romanın iki kez yazılmıyacağını söyleyip, yalnızca kitapseverlerin ve "nasıl bir şey olabilirdi?" diye düşünen meraklıların "dikkatine", ikinci ve son kez olmak üzere sunulmasına izin vermişti. Bu belirli bir sayıda basılan romanın o gün bu gün yeni bir baskısı yapılmadığı gibi, Malraux'un, ünlü Pléiade dizesinde çıkan "Bütün Romanları" arasına da alınmamıştır. Elimizdeki çeviri, iki yıl kadar önce S. Eyüboğlu'nun I. ve II. bölümlerini çevirip, bir önsözle Turan Yolu adıyla yayınladığı (Çan Yayınları) bu eksik romanın tam bir çevirisidir (Ataç Kitabevi, çev. T. Yücel).

Altenburg... ele aldığı sorunlarla, bu sorulara bakış açısıyla tipik bir Malraux romanıdır. Özünde saçma olan bir dünyada insan yaşamına anlamını verecek olan eylemdir. Bu düşüncenin en inandırıcı kanıtlarını (hiç değilse edebiyat dünyasında) *Malraux'nun romanlarında bulmaktayız. Ne var ki bu eylem*, insanın sorunlarına mutlak bir çözüm yolu getirmemektedir. Malraux'nun kişilerinin çelişkileri, aramaları, düşüş ve kalkışları bu romanlara tarihsel bir boyut kazandırmaktadır. Tarih sözcüzü bu yazarın dünyasına uygulayabileceğimiz bir kaç anahtar-sözcükten biridir. Burdaki Tarih, çağdaşımız bir çok yazarda örneklerini gördüğümüz ölü bir Tarih değildir; tam tersine, içinde yaşadığımız Tarihtir: Çin devrimidir, İspanya iç savaşıdır, ya da Altenburg'da gördüğümüz gibi iki kuşağın çıkmazını bir anlamda dile getiren Turan - II. dünya savaşıdır.

Bu romanlar ne doğru bir savaşın (doğru olan TEK savaş hangisidir biliyoruz) övgüsüdür, ne de kahramanlık edebiyatının birer örneği. Yazarın yapmaya çalıştığı ve büyük ölçüde gerçekleştirmiş olduğu, insanlık serüveninin, Tarihin büyük diyalektiği içinde değerlendirilmesidir: "Bütün bu serüvenlere anlamlarını vermeyi üstüne alan Tarihtir." Malraux bu perspektif içinde, belirli zaman ve koşullardaki bireyin toplumsal serüven içinde kişiliğini aramasını yansıtmaktadır: yaşam ve ölüm; inanç ve inançsızlık; umut ve umutsuzluk; kurtuluş ve yokoluş; sevgi ve kin burda yaşamın birbirinden ayrılmaz elemanları olarak belirtmektedir. Unutmamak gerekir ki Sartre'dan ve Camus'den çok önce yaşamın ve dünyanın saçmalığını söyleyen, ama bu ölümcül hastalığı etken bir karşı koyuşla yenmeye çalışan ve bunu eylemleştiren Malraux olmuştur.

Bu açıdan baktığımızda da, Altenburg yazarın romanları içinde en yoğun olanıdır. Bir deneme-romandır o. Romanın roman olarak başarısını gölgeleyen bu "deneme" yanı üstünde *burda durmak istemiyorum. Uzun sayfalar boyu sürüp giden* felsefe, sanat ve ruhbilim tartışmaları, hazırlıklı olmayan bir okuyucuyu bıktırabilir. Ama bu romanı yalnız bizleri yakından ilgilendiren, Vincent Berger'nin Turan serüveni için okumalıyız. Çünkü bu serüven, gerçekte Malraux'nun bütün romanlarında başarıyla çizdiği, yabancı ülkelerde eyleme geçen batılı

rı sırtüstü yatarak geçirmek betime gidiyor, doktordan kaçıyordum. Kaçmamın bir başka nedeni de, gün kazanıp gün yiyen takımından oluşumdu. Gün kazanıyor, gün yiyorduk. Geçimleriyle yükümlü olduğum insanlar vardı. Okuyor, topluma faydalı olabilmek için çabalıyorlardı. Üç, dört hafta sırtüstü yatmakla onları mutlu çabaları içinde yapayalnız bırakacaktım. Önce ekmeğin geldiği kaidesine uyarak okullarını bırakıp, hasta babalarından boşalan yeri doldurmağa koşacaklardı.

Ama o geceki ağrıyla anlamıştım işin şakası olmadığını.

Mesleğinin âşığı doktor, beni inceden inceye, tam iki saat muayene etti. Bu arada babamın, anamın hangi hastalıklardan, kaçar yaşlarında öldüklerini sordu. Demek işin şakası gerçekten yoktu? Demek hastalığım hayli ilerlemişti? Kimbilir, doktor belki de karaciğerimde, idrarımda, kanımda, ihtimâl böbreklerimde birtakım başka hastalıklar da bulacaktı.

Yâni?

Ölecek miyim? Ölürsem şüphesiz kıyamet kopmaz, başsız ve sonsuz yaşayış eskiden olduğunca sürüp giderdi ama, biraz erken olmaz mıydı ölümüm? Daha geçen yıl genç arkadaşlarla Kumkapı'dan Beyazıt'a uzanan yokuşu koşarak çıkmağa savaşmamış mıydım? Önceki yıl da KEŞANLI ALİ DESTANI'cılarla, EDEBİYATÇILAR futbol maçı yapmamış mıydık? Hattâ panaltıdan bir de gol atmamış mıydım?

Hayır hayır, ölüme vakit vardı daha!

Doktor:

— Sizde Angine de poitrine var, dedi. Enfarktüs başlangıcı da olabilir. Tam bir teşhis için mutlaka hastahaneye yatmanız lâzım. Ayakta durmayın lütfen, oturun!

Enfarktüs!

Şu, anamla, altmış beşinde tak diye gidiveren bir eski hapishane arkadaşımın ölümlerini sağlayan hastalık. İyi ama, nasıl ölürüm? Bir buçuk ay sonra Ankara Sanat Tiyatrosu gelecek, '2. KOĞUŞ'u oynayacaklar.. Bu oyunun başarılı Asaf Çiyiltepe'si yok, yazarı da mı ortalardan silinecek? Sonra asıl önemlisi, ESKİCİ DÜKKÂNI diye bir oyun yazmıştım, MURTAZA'yı oyunlaştırmıştım. Onları göremeden mi ölecektim? Haksızlık olmaz mıydı bu Haksızlık mı? Kimden? Kime? Koskoca Namık Kemal kırk sekizinde ölmüştü. Orhan Veli otuz altısında, Sait Faik kırk yedisinde. Onların da yapacakları işler vardı herhalde bu dünya'da. Onların ölümü benden daha haksızca olmuştu. Sonra insanlık tarihinde kimbilir nice nice haksız ölümler vardı. Biz gine yaşamış, iyi kötü bir şeyler yapmıştık. Ya yaşamadan ölenler? Ana kucağında, gülüp söyler, ağularken çöken damlaların altında ölenler? Kızgın güneşlerin altında, zehirli sıtmadan ölenler? Anasına, babasına, ya da yavrularına hasret ölüp kara topraklara gözleri açık gidenler?

— Hemen bu gece yatmanız lâzım!

Ölüvermek üzerine düşündüklerimden utandım. Eş, dost, ahbap, hısım, akrabadan uzak, kefensiz, hatta mezarsız ölenlerden, dünyanın dört yanında, kazanılması gerekli savaşlarda ölenlerden, daha çok da Vietnam'da ölenlerle nedenini bilmeden öldürmeğe gidip, başkalarının hesabına ölenlerden utandım.

— Peki doktor. Yatayım ama, yarın sabah yatsam?

— Olmaz. Hemen yatmanız lâzım!

— Hemen yatamam, yatmamak zorundayım..

— Hemen yatmak zorundasınız, şakası yok işin!

Buna rağmen ertesi sabah yatmam için razı ettim doktoru. Sağda solda alacaklarım, sağa sola borçlarım vardı. Yakınlarıma söyleyeceklerim olabilirdi...

O gece, sırtüstü uzandığım yerden oğluma, çıkmış, çıkacak kitaplarımın listesini yazdırdım. Borçlarımı, alacaklarımı not ettirdim. Hastahaneye girmek var, çıkmak olmıyabilirdi. Sait Faik de böyle, Marmara kliniğine girmiş, çıkmamıştı bir daha.

Ertesi sabah gittim, yattım. Yattım ama, ne sol kolumda, ne de göğsümde ağrı! Şu hani, dişiniz bütün gece sizi çıldırtır sabaha kadar da, gözünüzü yumamazsınız. Ertesi gün diş doktoruna koşar, hele diş doktorunun koltuğuna oturunca geçiverir ya? İşte bendeki ağrı da öyle. Namussuz, hastahaneden, doktorlardan mı korktu nedir, ara ki bulasın! Bana kalsa hiç bir şeyim yok. Yattığım yerden fırlayıp kalkabilir, sokaklara düşüp, yazı makinemin başına geçebilirim ama, doktorlar:

— Sakın kımıldama!

— . . . .

— Sağa sola dönerken acele etme!

— . . . .

— Çok konuşma, konuşanı dinleme!

— . . . .

— Kafandan her türlü düşünceyi at!

— . . . .

— Tuvalete falan kalkma. Gerekince yatağında, işi sürgüyle idare et!

Bütün bunlar çok ağır hastalara yapılan önemler değil miydi? Bense iyiydim be yahu! Şaka mı yapıyorlardı sakın? Yatağımda, sürgüyle idare de ne oluyordu? Koca koğuşta, hastaların önünde? En iyisi, tuvalete çıkma zorunluğunu aza indirmek. Bunun için de az yemek, çok az su içmek!

— Gelecek hafta —
ZİYARETÇİLER!

André Malraux

"devrimci"nin yeni-romantik bir parçasıdır, ve başka bir şey de değildir. Turan ütopyasına inanıp Enver Paşa'nın danışmanı olan Vincent Berger'nin serüveni yakından incelendiğinde temelsiz bir kişisel serüvenden başka bir şey olmadığı görülecektir. Bu serüven içinde bizler için önemli olan, Turan serüveninin bir çıkmaz oluşunu yansıtmasında çok, mümkün olan ya da olmayan devrimler üstündeki kurgularımızı (düş'erimizi) değiştirmeye yönelmiş olmasıdır. Turan düşünün yıkılmasından sonra yurduna dönüp beş gün sonra da kendini öldüren Vincent Berger'nin yazgısıdır bizi ilgilendiren. Bu yazgının tartışması her zaman için açıktır. Elimizdeki bu romanın çevresinde, Malraux'nun Tarih, yazgı ve insanlık serüveni gibi temel görüşleri üstündeki düşündüklerimi uzun bir incelemeye ayırırken, tembelliği benimsememiş okurlara Altenburg'u okumalarını salık veririm. Bu romanda ortaya konulan sorunlar, dar bölgesel sınırlar içinde kapalı kalmayı seçmeyen bütün insanların sorunlarıdır. Bugün bu sorunları belki yalnızca aydınsal birer sorun olarak görüyoruz. Onları günlük gerçekler olarak yaşayacağımız zaman belki sandığımızdan daha yakındır.

FERİT EDGÜ

BASIN DİYOR Kİ

SAĞCILAR ADALETE DE SALDIRIYORLAR

YARGITAY Başkanı İmran Öktem'in, yeni adli yılın açılışı dolayısıyla yaptığı konuşmada anayasayı ve devrimleri savunarak gerici hareketleri şiddetle suçlaması, geçen yıl olduğu gibu bu yıl da, sağcı çevrelerde ve gazetelerde geniş tepki yaratmıştır. Türkiye'nin en yüksek yargıcına en seviyesiz ifadelerle saldırmaktan çekinmeyen sağcı gazeteler, İmran Öktem'in bu *görevden alınması için de* yayına girişmişlerdir.

Öktem'in konuşmasına ilk tepki Bugün Gazetesi'nde ümmetçi Mehmet Şevki Eygi'den gelmiştir. Eygi, Öktem'e şöyle saldırmaktadır: **"Biz Bay Öktem'in maruz kaldığı millî protesto karşısında intibaha ve itidâle geleceğini ve aynı hatayı bu sene yapmıyacağını zannetmiştik. Yanılmışız. Geçen seneki konuşmasının kendisine sağladığı şöhret-i kâzibeden (yalancı ün) dolayı *fazlasıyla* memnun *kalan* hazret bu seneki açış nutkunda daha da ileri gitmiştir. Bu davranışından açıkça anlaşılmaktadır ki, Bay Öktem'in gözü politikadadır. Gelecek seçimlerde TİP'ten veya CHP'den meb'us veya *senatör adayı olacağına yüzde* yüz inanıyorum. Doğrusu Çetin Altan ve İmran Öktem, yanyana birbirlerine de pek yakışırlar. Günün birinde Çetin Altan'ın ve Aybar'ın özledikleri YENİ DÜZEN'de belki Adliye Vekili de olabilir..."**

Son Havadis Gazetesi'nde Mümtaz Faik Fenik, Öktem'in konuşmasını ele alarak şunları yazmıştır: **"Yargıtay Başkanı, nutkunun en büyük sıklet merkezini aşırı sağ akımlar üzerine *teksif etmiştir*. Peki ya *aşırı* sol akımlar? Vatandaşları birbiri aleyhine kışkırtanlar? Bölgecilik tahrikleri yapanlar? Diyarbakır'da tertip edilen mitingteki nutuklar? Toprak kavgası çıkaranlar? Bir kısım insanları mevcut düzen aleyhinde kışkırtanlar? Bunlardan hiç bahis yok. Bir yargıtay başkanı hadi cesaretle bir polemiğin içine kendisini attı, diyelim. Hiç değilse polemikte de bir denge kurması gerekmez miydi? Yapmadı. Bakalım, gelecek adli yılı bekleyelim."**

Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nde Avni Ateş ise, Öktem'in anayasayı *ihlâl ettiğini* ileri sürerek bu vazifeden atılmasını istiyordu: **"Adli yılın başlaması dolayısıyla Ankara Hukuk Fakültesi'nde tertiplenen merasimde Yargıtay Başkanı İmran Öktem'in yaptığı konuşma halk efkârında *tepkilere yol açmakla* kalmamış, mevcut hukuk düzenini ve anayasayı ihlâl etmiştir. Esefle müşahede edildi ki, Yargıtay Başkanı, nutkunu siyaset edebiyatı halinde hazırlamış ve memlekette sadece bir sağ tehlikenin *mevzubahis olduğu* konusuna hasretmiştir. Bu konuşmadan sonra İmran Öktem'in işgal etmekte olduğu makamın adamı olmadığı artık münakaşa götürmez bir gerçek halinde tebellür etmiştir. Bu hâdiselerden sonra vazifesinin mes'uliyetini müdrik olmayan veya kasden vazifesini kötüye kullanan hâkim tarafsızlığını en ağır ve bariz bir şekilde ihlâl eden, garez ve nefsaniyete kapılan bir hâkimin şerefli Türk adliyesinin camiası arasında yer alması ve bir numaralı hâkim sıfatını muhafaza etmesi bizatihi mevcut hukuk nizamına aykırıdır."**

Buna karşılık, tarafsız basın ve devrimci gazeteler Öktem'in konuşmasını tamamen olumlu karşılamışlardır.

Yeni Gazete'nin başyazısında Öktem'in konuşması şöyle yo*rumlanmıştır:* **"*Yargıtay Başkanı*'nın konuşmasında dikkati çeken en önemli husus, aşırı sağ cereyanlara karşı Türk Adliyesinin kararlı tutumunu belirten sözleri olmuştur. Yargıtay Başkanı'nın bu açık tutumu, demokratik ve lâik nizama samimiyetle bağlı olanlar için son derece sevindirici olmuştur. Bu suretle Türkiye'nin geriye hiç bir şekilde dönmiyeceği, Türk adliyesinin en üst mevkiinde bulunan bir şahıs tarafından bir kere daha tescil edilmiştir."**

Cumhuriyet'te Ecvet Güresin Öktem'in çizdiği *tabloyu* şöyle değerlendirmektedir: **"Yargıtay Başkanı Sayın İmran Öktem'in konuşması insanda hem heyecan, hem de hayranlık uyandırıyor. Hele olaylara baktıkça artan karamsarlık sırasında böyle bir konuşmanın yapılmış olması heyecanı büsbütün artırıyor. Yargıtay Başkanı açış konuşmasında, olmaması gerekenleri, olamıyacakları açık ve kesin dille sayarken aynızamanda bir gidişin ana hatlarını çizmekte ve kamu oyunun önüne bir tablo çıkarmaktadır. Bu tablonun içinde yakın yılların mukayesesi vardır. Bu tablonun içinde her türlü fanatizmin, din bezirgânlığının, hilâfetçi devlet kurma istekleri vardır. Gerici akımlara verilen ve gittikçe dozu artan tâvizlerin özeti vardır. Modern hukuk anlayışına dayalı bir dünya görüşü, bir tarih görüşü yine tablonun içindedir. Gerçekten de Türkiye'de Yargıtay Başkanı'nın çizdiği tabloyu görmemek için kör olmak gerek..."**

Çetin Altan da Akşam'da Öktem'in konuşmasını şu şekilde yorumlamıştır: **"Yargıtay Başkanı bu konuşmasında da halkı ortaçağ, karanlıkları içinde bırakarak dolandırmaya kalkanlara *sonunda hüsrana uğrayacaklarını* haber vermekte ve hangi amaçlarla halkın kutsal duygularının sömürülmekte olduğunu kesin şekilde ortaya koymaktadır. Yargıtay Başkanı, son *konuşmasıyla halkın* gözlerinin hangi yollardan bağlanmak istendiğini açıklamış ve bunun üstüne üstüne gitmiştir. İktidar çevreleri elbette tedirgin olacaklardır. Artık Türkiye'deki siyaset *esnaflığının* ve *vurgun* mekanizmasının pek cılkı çıktı.... Hiç bir ayak oyunu cılkı bu kadar çıktıktan sonra sürüp gitmez. Türkiye'de de sürüp gitmeyecektir."**

Orostopoloslara soyulduğumuz yeter!

İyisi mi dış ticareti devletleştirmek. Ne Yusuf'a, ne Yasef'e, ne Agop'a, ne Dimitri'ye... Devlete... Vatandaşlar devlet eliyle alsınlar malları. Ne aracı, ne paracı, ne soyguncu... Ne vurguncu... İthalât - ihracat şirketleri... Vurguncular - soyguncular... Yalancılar - talancılar... Hepsi kızağa. Artık bunun zamanı gelmiştir... Bunun solculukla da ilgisi yoktur.

Bu ticarette tam millileşme hareketidir.

Mişonlara, Agoplara, bilmem ne Poloslara, Orostopoloslara soyulduğumuz yeter...

OSMAN YÜKSEL SERDENGEÇTİ
(Yeni İstanbul - 8.9.1967).

KASAPLARA İŞ ÇIKTI!

Ümmetçi Mehmet Şevket Eygi'den yeni hikmetler:

Hırsızlık suçu sabit olunca hükümden sonra hırsızın sağ eli bileğinden kesilir. Bu hadden sonra tekrar hırsızlık yaparsa sol ayağı da mafsalından kesilir. Kesilen uzuvların mikrop kapıp bütün vücuda tehlikeli olmaması için infazdan sonra tıbbi tedavi yapılır.

(Bugün - 5.9.1967)

★

Binde bir de olsa, sosyalist ve dinsiz gazeteleri benimseyerek ve zevkle okuyan, o gazetelerdeki fikirleri kabul eden, o gazeteleri alıp cebine koyan imamların arkalarında namaz kılmamak ihtiyatlı bir hareket olur. Kılınmış ise iade edilse güzel olur...

(Bugün - 7.9.1967)

haftanın karikatürü

YAZISIZ

ANT'IN NOTU : İşbu Politika Dergisi'nin piyasaya çıktığı gün Devlet Planlama Teşkilâtı hükümete bir rapor vererek hayat pahalılığının son sekiz ayda yüzde 8,8 oranında arttığını bildirmiştir.

ASLINA UYGUNDUR!

Amerika'nın en müthiş casusluk teşkilâtı olan CIA nın Türkiye'deki ajanı ve rütbesinin de yarbay olduğunu beyanla 20'ye yakın tüccarı ve bilhassa gayrimüslim vatandaşı tehdit, şantaj ve hile ile bir milyon lira dolandırdığı tesbit edilen eski futbol antrenörü polis tarafından yakalanmıştır.

BÂBIÂLİDE SABAH
(8 Eylül 1967)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 93-302, SİRKECİ - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 99 ● Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği - Tel: 18 40 20 ● Dizildiği ve Basıldığı yer: TAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 34 - İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.